

A L M A N A C H

**LITERÁRNÍ KAVÁRNA
PLZEŇ**

2019/2020

Apolena Veldová, šéfka souboru činohry DJKT

Slovo úvodem.....	6
1. kolo – Výročí sametové revoluce	11
Sametové kapky.....	13
Sametová revoluce vůbec nebyla.....	17
Hrdinové, výročí, vzpomínky.....	21
2. kolo – Umělá inteligence.....	25
Je dokonalá.....	27
Matylda mia.....	33
3. kolo – Přistižen(a) při činu.....	37
Přistižen(a) při činu aneb Jak jsem obšlehla Pratchetta a Gaimana.....	39
Přistižen při činu.....	45
Rohlík viníkem.....	49
Ples.....	53
4. kolo – poezie.....	57
Karolína Tauberová.....	59
Alžběta Johanka Petrová.....	63
Dalibor Boubín.....	65
Odborná porota.....	68

Vážení čtenáři,

máte možnost se opět začíst do toho nejlepšího, čím zanícení autoři přispěli do pátého ročníku Literární kavárny. Cílem projektu bylo již od jeho vzniku podporovat mladé talentované tvůrce, poskytovat jim pravidelné příležitosti pro zveřejňování svých příspěvků, umožnit porovnání jejich tvorby s tvorbou stejně starých a nadšených bytostí a vytvořit prostředí, kde mohou pracovat a zlepšovat se ve své zálibě.

Původně byla soutěž určena pro všechny psavce ve věku 13-26 let, v letošním ročníku byla ale otevřena i kategorie řekněme seniorská, pro autory starší dvaceti šesti let. A v té jsme zaznamenali stejný úspěch jako v kategorii juniorské. Soutěž byla opět rozdělena do čtyř na sebe navzájem nenavazujících kol, která se od sebe odlišovala nejen tématem ale i žánrem, který bylo nutné dodržet. V každém kole z obou kategorií vybrala odborná porota, ve složení náměstkyně primátora města Plzně pro oblast kultury, památkové péče a sociálních věcí Elišky Bartákové, vedoucí Odboru kultury Magistrátu města Plzně Květuše Sokolové, šéfky činohry Apoleny Veldové, dramaturga činoherního souboru DJKT Zdeňka Janála a PR specialistky z Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara a manažerky nadace Sutnar Soňi Kratochvílové, tři nejlepší texty, které jejich autoři mohli veřejně prezentovat na takzvaných večerech autorského čtení. Tyto večery se během letošního ročníku konaly v kavárně Družba a účastnily se jich i výrazné herecké osobnosti z našeho činoherního souboru. Bohužel poslední, čtvrtý večer jsme kvůli epidemiologické situaci navštívit nemohli. O vítězi jednotlivých kol rozhodovala nejen porota, ale také vy, čtenáři, prostřednictvím on-line hlasování. A právě Sborník Literární kavárny Vám přináší skvělou možnost přečíst si všechny vítězné příspěvky z obou kategorií. Jako každoročně měly Literární kavárnu obohatit i dva workshopy, bohužel kvůli vládním nařízením proběhl jen jeden, a to s dramaturgem Vladimírem Čepkem na téma práce s textem a dramatizace. Na Apolenu Veldovou, která se soustředí na práci s hlasem, prezentaci a projev, si budeme muset všichni počkat.

Vážení čtenáři, závěrem bych chtěl poděkovat všem autorům, porotě a kolegům, bez jejichž pomoci by soutěž nemohla existovat, a Vám se tak do rukou nedostala tato publikace, a také pográtulovat jedné z bývalých účastnic projektu Nikole Válové, která letos vydala svou první knihu Namazaný dolů. Je to krásné, když se sny plní.

doc. MgA. Martin Otava, Ph.D.,
ředitel DJKT

/Almanach
Plzeň

Výročí sametové revoluce

Tomáš Benčík

Narodil jsem se roku 1999 v Rokycanech. V současné době studuji na Západočeské univerzitě v Plzni obor Ortotik-protetik.

Psaní je můj oblíbený koníček. Nejraději se věnuji žánrům fantasy a sci-fi, protože v nich můžu nejvíce popustit uzdu své fantazii. Zatím je můj šuplík plný krátkých povídek, rád bych však jednou napsal celou knihu. Svou budoucnost však nevidím jako spisovatel, rád bych se věnoval oboru, který studuji a pomáhal těm, kteří to potřebují.

Mezi mé další zájmy patří hraní v ochotnickém spolku v mých milovaných Hůrkách, čtení, kreslení a výlety do přírody.

Sametové kapky

(kategorie junior)

„Nezapomněl jsi na nic?“

„Ne, určitě mám všechno.“

„Mně jde spíš o věci, co bys neměl mít. Dej mi mobil.“

Menší z obou chlapců oděný do staromódního oblečení ve stylu osmdesátých let neochotně ponořil ruku do kapsy a podal mobilní telefon blondátému dlouhánovi, který byl naopak oblečen podle poslední módy. Oběma bylo 17, oba byli ještě donedávna studenti, než se všechny střední i vysoké školy uzavřely.

„Neboj, Tome, tvoji historii prohlížení nechám na pokoji.“

Oba se zasmáli. Byl to nucený smích, zatížený strachem, podle toho také zněl. Slepá ulička V Cípu, kousek od Václavského náměstí, je vsála do svých drolících se zdí a ponořila se do večerního šera o odstín tmavšího než okolí. Blondák zalovil v batohu a vytáhl hranatý přístroj o velikosti ovladače na televizi.

„Modrý knoflík tam, červený zpátky.“

„Romane, vyráběli jsme to společně, vím, jak ta věc funguje.“

Roman se nadechl. Co chtěl říct, však mělo zůstat zapomenuto. U vchodu do uličky se objevil muž v hořčicově žluté uniformě. Na hrudi se mu leskl symbol vyvolávající strach.

„Co tu děláte?! Copak nevíte, že je zákaz vycházení!?“

„Musíš vyrazit hned!“ řekl Roman a vrazil Tomovi přístroj do rukou.

„Počkej, ale co ty? Tahle ulice je slepá, co ten fízl...?“

„Jestli se ti to povede, tak nikdo jako on nebude existovat,“ sykl Roman mezi rty nenápadně.

„Pánové mi jistě rádi ukáží průkazy čistoty.“

Modrý knoflík při zmáčknutí tiše cvakl. Oslnivý záblesk, Tom zavřel oči, pocit pádu mu hnul vnitřnostími a on doufal, že všechny výpočty byly správné. Opět pod nohama ucítil pevnou půdu a odvážil se odtrhnout víčka od sebe. Ulička se příliš nezměnila. Roman a policista byli však pryč.

Věnoval pohled malé obrazovce na přístroji. Dokázal to, pátek 17. listopadu 1989, 19:01. Cestoval přesně o čtyřicet let zpět v čase. Náhle si však uvědomil, že také o tři centimetry níže v prostoru. Jeho černé kožené boty se staly pevnou součástí dlažebních kostek. Několikrát zoufale trhl nohama, ale nemělo to smysl. Povzdechl si. Tohle musela být ta 0,4% odchylka, o které Roman mluvil. Ukryl stroj času pod bundu, rozvázal si tkaničky a jen v ponožkách vykročil do pražských ulic. Strávil dlouhé hodiny studiem všech detailů, starých plánek Prahy, tras demonstrantů. Věděl, kam zamířit, ale absence bot mu postup dost ztěžovala. Podzimní hlavní město bylo posledním vhodným místem pro procházku na boso. Zatnul zuby a doufal, že vlhko a chlad co nejdříve umlčí zoufalé volání receptorů bolesti. Pro případ nouze měl s sebou sice několik dobových bankovek, ale rozhodně ne dost na nákup bot. Na to ani nebyl čas.

Minul několik policejních hlídek. Trasou, kterou si o čtyřicet let později mnohokrát procházel, se dostal až na Perštýn a vmísil se do davu studentů a profesorů. Masa lidí jej pomalu unášela. Na chvíli nechal plynout i svou mysl. Nechal do sebe proniknout atmosféru vyzařující z lidí. Víru, že se dá svobody dosáhnout pokojně. Očima přelétl několik transparentů.

NEHCEME NÁSILÍ

KDO SE BOJÍ, AŽ ZŮSTANE DOMA, ALE MĚLI BYCHOM JÍT!

DIALOG SE NEDÁ VÉST NA ULICI

Z různých směrů bylo slyšet skandování známých hesel. „Jakeše do koše! Masaryka na stovku!“ Kdybyste jen věděli, že se vám to podaří, pomyslel si Tom.

„Hele, mladej, kde máš boty?“

„Cože? No já...“ Nad mladým cestovatelem do minulosti se tyčil jakýsi obrovský, ramenatý vysokoolák. I přes jeho vlídný výraz a tón hlasu právě způsobil Tomovi menší zástavu srdce. „Je to... symbol... jako že jsme bezbranný, víš. Úplně neškodný, ... řekl bych mírumilovný... tak moc, že máme holé nohy...“

Obr se podíral na bradě. „Máme holé nohy, máme holé nohy...“, šeptal, „ne, to mi jako dobrý heslo moc nesedí, ale nápady se cení, kluku, jen tak dál.“

Nebyli příliš daleko od Národního divadla, když se dav zastavil. Tom se prodral dopředu a zahlédl stěnu policejních štítů z plexiskla. Demonstranti před touto křehkou ochrannou bariérou režimu pokojně seděli, zapalovali svíčky. Některé štíty byly, jak si Tom všiml, posety květinami. Do očí se mu draly slzy, když vzpomínal na hodiny dějepisu, jak se učili o té sametové revoluci, o tom, že i bez násilí lze měnit dějiny, stavět nově společenské uspořádání, že na to lidé po tisíciletích válek konečně přišli a mohou udělat krok kupředu...

Ano, byla to svoboda, neslo se jí však jedno velké **Ale**. Kolem roku 2020 se začalo cosi nenápadně šířit. Zhoubná myšlenka, názor, přesvědčení, postoj podkopávající svobodu, který vyústil až v její zhroucení a nastolení nového řádu. Více jak třicet let práce se zhroutilo a útlak komunistů se rázem stal slabým odvarem současných hrůz.

.....

Když Roman poprvé přišel se svým vynálezem stroje času a možností vše zastavit, hledali příčinu. Hledali jednoho vůdce, ikonu, jejíž smrt by mohla vše zvrátit. Nikdo takový však nebyl. Problém tkvěl v lidech, v lidech, kteří si nedokázali vážít svobody, již získali nenásilně. Dědictví útlatu, procesů a ran obušků nestačilo, aby lidé pochopili zlo diktatury. Sametová revoluce byla pro lidi příliš sametová. Proto byl teď Tom jen pár metrů od policistů a pod bundou nahmatával rukojeť pistole.

Jednou to třeba opravdu zvládneme i bez násilí. Jednou... možná... Ruka se mu třásla. Musel to udělat. Hrůzy posledních let ho v tom utvrzovaly. Kořeny svobody musejí být zalaty krví, jinak nemůže růst.

Vzduchem zasvištěly obušky. Několik vyděšených výkřiků. Teď je ten správný čas. Vytáhl pistoli a zastavil se mířidly na nejbližším policistovi. V duchu se mu omluvil. Stiskl spoušť a sevřelo se mu srdce.

.....

17. listopadu 2089

Dnes přesně před sto lety došlo v Praze k událostem, které předznamenaly pád komunismu v Československu.

Kolem půl deváté večer došlo nedaleko Národního divadla k přestřelce mezi příslušníky bezpečnostních sborů a protestujícími studenty a profesory. Dnes již není jisté, na které straně padl první výstřel, známe však jména těch, kteří ten osudný večer vydechli naposledy. Studenti Petr Holomaj, Gustav Vaněk, Anna Králová, profesor Emil Zmrzlý a dva policisté Václav Skalický a Petr Antonín.

Jejich jména by neměla být nikdy zapomenuta a měla by nám připomínat cenu, již jsme zaplatili za svobodu. Jen díky oběti těchto lidí nakonec došlo k nastolení demokracie, která trvá již sto let a snad i dalších sto let potrvá.

Nezapomeňme na tuto část naší historie, která dostala jméno Krvavý listopad.

Zdeněk Janál, dramaturg činohry DJKT

Anna Wolková

Dalo by se říci, že jsem člověk jedoucí na nezkontrolované vlně inspirace, která má tendenci mě až příliš často shazovat ze svého hřbetu a topit v sobě samé. To už se občas pisálkům stává.

Zatímco někteří možná odjakživa rádi hrají fotbal nebo baletí, já zbožňuji příběhy. A příběhy jdou úplně nejlépe vyprávět formou knih. Možná tak vznikla moje láska ke čtení a později i psaní vlastních příběhů, které se objevovaly v mé mysli jeden za druhým. Pokud snad jednou napíši knihu (a pevně v to věřím a doufám), ráda bych do ní vložila právě příběhy. Možná je trochu brzy uvažovat o spisovatelské kariéře, vzhledem k tomu, že v září 2020 oslavím 15. narozeniny, možná ano. Ale znám mnoho mladších spisovatelů a také nikdo mi nemůže zakázat přestat o tom snít. Mimo lásky ke knihám také miluji svět, miluji naši galaxii – náš domov, miluji bytosti kolem sebe i všechny jejich aspekty, které by se snad daly považovat za chyby a nedostatky. Pokud jednou napíši knihu, bude o nás, o lidech. O nás a našich příbězích.

Sametová revoluce nikdy nebyla

(kategorie junior)

Prsty na pravé ruce zbělaly od bolestivého svírání nápravné tužky. To byl totiž nový vynález firmy Pomůcky do školy a spol. Jakmile jste tužku uchopili, bříška vašich prstů se okamžitě přísála k jejímu povrchu. Tužka vám nedovolila se pustit, dokud jste nenapsali určitý počet trestných vět – vět, které jste psali za neuposlechnutí, výtržnosti, neplnění povinností a, jak jinak, pomlouvání režimu. Právě poslední z vyjmenovaných věcí byla i důvodem mého nedobrovolného zdržení ve škole.

Z konečků prstů vystřelila náhle nečekaná pulzující bolest. Proti mé vůli jsem zasykla, elektrický proud bolel hodně.

To byla také nejnovější vymoženina, napsali-li jste něco jiného, než předurčenou větu, nebo jste ustali v psaní v příliš dlouhé odmlce, ta ďábelská věcička do vás automaticky pouštěla krátký výboj elektrické energie. Hodně rychle vás to odnaučilo dělat pravopisné chyby, odmlouvat učitelům a sdělovat své názory a problémy až příliš nahlas. Nikdo nechtěl skončit po škole s nápravnou tužkou v ruce. Především od té doby, kdy jednomu klukovi z osmé kasty přísavné buňky na tužce odtrhly kůži na všech místech dlaně, kterými se tužky dotýkal.

Do prstů se mi zabodly další jehličky bolesti a já sebou škubla.

Pomalu jsem pokračovala v psaní.

Nebudu odmítat pravidla Jednoty. Nebudu podporovat rebelskou činnost.

A zase.

Nebudu odmítat pravidla Jednoty. Nebudu podporovat rebelskou činnost.

Jak jen se mi ta slova hnusila! K normální sprosté mluvě jsem měla blíže, než k tomuto „záslužnému“ podporování režimu.

Zpoza katedry mne pozorovala svýma orlíma očima soudružka Přímá. Chvilku jsem její nevraživý pohled opětovala.

Nebudu podporovat rebelskou činnost. Tečka.

Napřímila jsem se v lavici, hledíc na soudružku Přimou.

„Hotovo,“ oznámila jsem.

Krátký elektrický výboj mne donutil sklopit zrak.

„Soudružko,“ dodala jsem skrze stisknuté zuby.

Učitelé nás takto mohli usměrňovat, zpravidla díky elektrickým náramkům, v mém případě také pomocí nápravné tužky.

Pozorovala mě. Nenávistná očka se do mě zabodávala, plna upřímné nechuti ke mně. Nesnášela jsem to její přísné prošeďivé mikádo, které nosila dle premiérky Zdráhalové. Nechala se tak ostříhat, když měla premiérka projíždět městem. Pochybuji, i kdyby si jí Zdráhalová všimla, že by jí to nějak pomohlo v jejím neustálém boji o místo ředitelky školy.

Pozorovala mne. Co se jí v té chvíli honilo hlavou, mi bylo záhadou, ale nic lichotivého to určitě nebylo.

„Můžu odejít, soudružko?“ zeptala jsem se se stále sklopeným pohledem. Cítila jsem, že sevření náramku povolilo a přísavné buňky na tužce mě pustily. To mi bylo odpovědí. Tužku jsem položila k učitelce na katedru a rychle jsem zamířila ke dveřím.

„Žákyně 25!“

Zastavila jsem se s rukou na klíce. Nenáviděla jsem, když nám říkali čísla. Jakoby nám tím chtěli sebrat vlastní identitu a snažili se, abychom byli nikdo. Nenáviděla jsem to.

„Ano, soudružko?“

Na její jinak přísné tváři se objevil zlomyslný úšklebek. Ji jsem také nenáviděla. Vstala od stolu a dlouhými ráznými kroky přišla až ke mně. Podpatky jejích černých nablýskaných bot klapaly o ebenově tmavou podlahu. Zlehka mě popadla za bradu a natočila si mojí tvář k té její.

„Připrav se na změny, dvacet pětka. Bude jich mnoho.“

Dýchla na mě. Rychle jsem odvrátila zrak a kvapně vyšla ven z místnosti. Zpoceně dlaně jsem utřela do plátěných kalhot. Ani jsem si neuvědomila, že se potím. Mimoděk jsem se jedenkrát zhluboka nadechla a opět vydechla. Přidala jsem do kroku. Soudružka Přímá často vyhrožovala. Byla vždy přímá, dělala čest svému jménu. Jenže dnes to bylo jiné, dnes si v těch jejích pichlavých očích pohrávaly plamínky zvrácené radosti. Radosti z bolesti jiných.

U hlavního vchodu jsem k terminálu přistrčila náramek. Příchody i odchody žáků se nesmírně kontrolovaly a nepřítomnost se trestala.

Nadechla jsem se zhluboka toho znečištěného městského vzduchu. Mrholilo a já jsem sotva mohla zabránit mrazu, aby se skrze slabý svetřík neprokousal až ke kostem a tam se neusídlil. Poslední dobou jsem chlad nepocítovala jen zvenčí. Připadalo mi, jakoby se uhnízdil kdesi hluboko ve mně, kde nebylo ani srdce, ani duše, jen mé holé, nahé já chvějící se oním chladem a strachem z budoucna.

Bolavé prsty jsem schovala v pěst a pěst jsem ukryla v kapse kalhot. Jen za poslední měsíc jsem skončila po škole s nápravnou tužkou v ruce asi sedmkrát. Dnes to bylo po osmém.

Proti mé vůli to ve mně začalo vřít. Tohle už je moc. Mimoděk jsem přidala do kroku.

To si myslí, že kvůli jedinému slůvku, které se jim nepozdává, do nás můžou pouštět proud, jako do nějakých zločinců na elektrických křeselech? Myslí si snad, že nám mohou do ruky cpát nápravnou tužku za naše názory? A snižovat nám dávky? Sledovat nás ve vlastních bytech kamerami? A zavírat do vězení? A popravovat?! Dnes, v 21. století?!

Šla jsem rychle, kypící vztek se mísil s bublajícím pocitem bezmoci a bezpráví.

Bez povšimnutí jsem mijela rušnou silnici, rozruch na náměstí i celou dlouhou ulici bez osvětlení. Nevnímala jsem nic kolem sebe, jen jsem stále myslela na ten pocit méněcennosti, který se nám snažili vřít do mozku, na ten obrovský vřící kotel kdesi ve mně, který dříve nebo později přeteče nebo vybuchne, myslela jsem na tátu, vracejícího se pozdě z práce, jak si mne vráscitou tvář, na mámu, stojící v nekončící frontě na teplé oblečení, které stejně nezahřálo, na staršího bratra ve válce a na mladšího doma, na jeho zmatenou tvářičku, když se dozvěděl, že musíme spálit obrázkové knížky, které měl tak rád. Nesnášela jsem tu bezmoc, kterou se nás snažili obklopit, ve které se za nás snažili uvěznit.

Zahnula jsem do naší malé postranní uličky a málem jsem srazila pošťáka, který z ní zrovna vycházel.

Zastavil se a chvílku na mě zíral.

„Je mi to líto,“ zamumlal a pokusil se rychle proklouznout kolem mě. Nevím proč, ale asi z reflexu jsem jej chytila za paži.

„Co?“

Dívala jsem se mu zpřímá do zoufalých očí. Vytrhl se a kvapně odklusal temnou ulicí. To bylo divné. Jemu přeci nemusí být líto, že jsem byla po škole. Bohužel zase. Jak se to vůbec dozvěděl?

Trochu zmatená, ale stále plná vzteku jsem pokračovala uzounkou uličkou ke dveřím do starého ošuntělého domu, kde naše rodina přebývala a trpěla svoje životy. Vzala jsem za kliku a zpoza dveří se ozval hlasitý štkavý pláč. Možná až příliš zhurta jsem otevřela rozvrzané dveře. Vzlykot ještě zesílil.

„Mami?“ zachraptěla jsem do chodby. Polkla jsem v náhlém přívalu nervozity.

„Mami?“

Zavřela jsem za sebou dveře. Strach mi svíral vyprahlé hrdlo. Dlaně se mi začaly potit, stejně jako ve škole. Zbrkle jsem přešla starou vrzavou podlahu, mířila jsem do obýváku, odkud pláč pravděpodobně vycházel. V záchvatu strachu z neznámého neštěstí jsem prudce vrazila do pootevřených dveří.

Máma ani nezvedla hlavu. Seděla v robustním zašlém křesle po babičce, v ruce křečovitě svírala kus jakéhosi papíru a kolena si tiskla k hrudi. Tak zranitelnou jsem ji nikdy neviděla.

„Mami?“ zaskřehotala jsem znovu.

Nereagovala. Vedle stál usazený Jaroušek s modrým oprýskaným autíčkem v levé ručce. Plakal. „Mami? Co se děje?! Mámi! Mámi!!“

Vytrhla jsem zmačkaný papír ze ztuhlých prstů maminčiných.

„S lítostí vám oznamujeme, že dne 2. října roku 2019 padl Vilém Krejčíř...“

V jednom okamžiku se mi do hlavy nahnula horkost, v uších jsem cítila vlastní tep mísící se se

šepotem krve a můj vlastní dech byl náhle hlasitý a nepravdivý.

„Vilém... můj bratr...“ vychrápěla jsem přes vysušené rty.

„Vilém...“

Svět se zatočil. Dýchat bylo tak obtížné, před očima jsem měla temné skvrny, slévající se do louží, jezer, moří, oceánů...

Vilém. Ne, Viléma ne. Ne! To ne!!! Prosím, prosím, ne, neodcházej, Viléme, ne, proč, proč, ne, ne, NE!!!

Za hlasového sípání jsem padla k zemi. A najednou mé srdce přestalo být. Nastala tma.

workshop s Vladimírem Čepkem

Zdeněk Hledač

Básník, textář, spisovatel pocházející z Ostravy.

Bezdůvodný optimista mírně zasmušilé povahy, milovník kaváren a cukráren.

Člen Literárního klubu Petra Bezruče, kolektivního člena Obce spisovatelů ČR, z.o. se sídlem ve Frýdku-Místku.

Hrdinové, výročí, vzpomínky

(kategorie senior)

Třicáté výročí sametu? No páni, to nám to utíká... To jako že už mi je padesát čtyři? Že se o tom vůbec musíme bavit.

„Dědo, jakě to bylo v té revoluci?“ ptá se mě desetiletá vnučka, oči navrch hlavy, protože ve škole jim právě vyprávěli úžasné zkazky. „Střílel jsi?“ zajímá ji ze všeho nejvíc. „Byl jsi bojovník?“

Mě stačí jen mírně natuhnout a už mi od huby létají historky... Když ona je tak krásně důvěřivá, úžasem ani nedýchá. No jo, jenže nás zaslechla babička, která vždycky všechno spolehlivě pokazí. Pragmatička, navíc s dobrou pamětí. Zkáza všech mých vyprávění.

„Děda měl dvě malé holčičky, tvoji maminku a tetu, rozestavěný barák, třicet arů vinohradu a ve sklepe přemočené matoliny na vypálení. Neměl čas bojovat,“ řekla přísně. Škoda, já už po těch letech skoro začínal věřit, že jsem byl hlavní demokratickou silou barikád a tykal si s Václavem Havlem.

„Tos nebyl ani v Praze?“ vzdychla si zklamaná holčička.

„Tak to prrrr,“ bráním se, „v Praze jsem byl třikrát!“ hlásím pyšně. „Jednou na školním výletě v muzeu, to mi ukradli na nádraží chlebník, jednou na recitační soutěži a jednou jsem jel přes Prahu v noci na vojenské cvičení do Blatné!“

„Hmm, škoda, že jsi nebyl v té revoluci na Václaváku,“ nedalo se dítě utiřit. „Když už jsi byl pilot tryskáčů...“

„Dědeček nelítal, on se bál letět i do Tunisu na dovču. On na letišti v noci svítil na dráhu,“ kazila babička dál zábavu. „A ten chlebník jsi zapomněl někde ve vlaku, jsi mi říkal.“

„Neletěl jsem, protože někdo musel hlídat barák!“ odsekl jsem. A pak, šeptem, k té maličké: „Řek-neme si to, až půjde bába nakoupit. To víš, je stará, už si nic pořádně nepamatuje...“

„Stará, ale ne hluchá... pilote!“ zasmála se z kuchyně, protože už zase něco vařila. Dost to vonělo, tak jsem ji raději neprovokoval.

Před čtyřiceti lety nám soudruh učitel v hodině dějepisu vyprávěl, jak statečná sovětská armáda zachránila naši zemi od kontrarevoluce. V roce šedesát osm, říkal. Bylo mi to divné, protože o něčem tak úžasném jako kontrarevoluce se mi dědeček s babičkou nikdy nezmiňovali. Šel jsem si to s nimi vyříkat hned po škole.

„Ale hovno,“ řekl mi děda. „Lidi byli nasraní, komunistům se nedařilo, tak to přijeli podržet Rusáci.“

„Jak to s ním mluvíš, dědo!“ zhrozila se babička. Ale mně se líbilo, že děda se mnou mluví jako s dospělým chlapem.

„A ty jsi, dědo, střílel? Po tancích? Byls revolucionář? Nebo ten kontra?“

„Jo, jasně,“ ušklíbl se. „Každou noc...“

„Dědku!“ okřikla ho babička. „V srpnu už se sbíralo, milerka a tramíny, na hovadiny nebyl čas. Každou noc pak lisovali a chlastali ve sklepe, s Drobiličem a Palinkem. Revolucionáři...“

„Lepší než strkat prachy neděli co neděli pánbičkovi,“ odsekl jí děda. „Tak vykrmeného faráře nemají ani ve Vatikánu a nemysli si, že nevím, z čích kačen tloustne.“

„Neznabohu,“ nedala se babička. „Pokřtili tě, ale stejně umřeš jako pohan.“

O revoluci, kontrarevoluci, střílení a jiných úžasných věcech jsem se nedověděl vůbec nic.

Tak už to máme třicet let od sametu. Stárnu, minulost se mi trochu plete, kdo s kým proti komu je na vesnici často takové nejasné, stejně jsme furt všichni stejní ve výboru a ve fotbale a u zahrádkářů...

Pouze špačci se už střílet nesmějí, jen plašit. Jasně, že je střílíme dál, kdo by koho udával, všichni jsme myslivci a všichni máme vinohrady.

Z doby před sametem si pamatuju nejvýrazněji dva zážitky. Kamarád, který si stavěl dům, potřeboval speciální vanu, o něco kratší, než byla k dostání ve všech stavebninách. Obtelefonoval republiku a jednu opravdu sehnal, až v Jeseníku. Vydali jsme se pro ni spolu, v sobotu, služební dodávkou. „Má jednu vadu,“ přiznal soudruh vedoucí. „Takovou malou dírkou.“ „To nevadí, já ji zaletuju,“ řekl šťastný kamarád, protože právě zjistil měřením, že má opravdu správný rozměr. Nevěříte? Já už skoro taky ne. Ale přivezli jsme ji, i s tou dírou.

A ten druhý? Před Vánoci jsem doma dostal za úkol koupit kakao. Moje žena byla doma na mateřské s oběma mrňaty. Po práci jsem si vystál frontu v Jednotě ve Valticích. Každý měl nárok na jeden balíček. „Kakao,“ usmál jsem se, že ta fronta zase nebyla tak dlouhá a stihnou autobus. „Vám neprodám,“ řekla mi nasupená prodavačka. „Cože? Proč jako?“ chtěl jsem vědět. „Protože vás znám. Vy tu jen pracujete, ale bydlíte v Sedleci. Běžte si koupit kakao do Sedlece, tady s vámi nikdo nepočítal.“ V Jednotě v Sedleci už na mě žádné kakao nezbylo. Vracel jsem se domů s pocitý naprosto neschopného chlapa...

Nevěříte? No dobře, stíhačkou jsem nelítal a chlebník jsem asi fakt zapomněl někde ve vlaku, ale tohle mi věřit můžete. I když je to už tak dávno, že vám možná někteří noví revolucionáři budou tvrdit, že to není žádná pravda. Je, a to z těch nejmírnějších.

Byly pravdy mnohem horší a důležitější a kdo se s nimi setkal a vypráví o nich, rozhodně si nic nevymýšlí... Ptejte se a věřte.

Martin Zahálka ml.

Umělá inteligence

Anna Wolfová

Dalo by se říci, že jsem člověk jedoucí na nezkrotné vlně inspirace, která má tendenci mě až příliš často shazovat ze svého hřbetu a topit v sobě samé. To už se občas pisálkům stává.

Zatímco někteří možná odjakživa rádi hrají fotbal nebo baletí, já zbožňuji příběhy. A příběhy jdou úplně nejlépe vyprávět formou knih. Možná tak vznikla moje láska ke čtení a později i psaní vlastních příběhů, které se objevovaly v mé mysli jeden za druhým. Pokud snad jednou napíši knihu (a pevně v to věřím a doufám), ráda bych do ní vložila právě příběhy. Možná je trochu brzy uvažovat o spisovatelské kariéře, vzhledem k tomu, že v září 2020 oslavím 15. narozeniny, možná ano. Ale znám mnoho mladších spisovatelů a také nikdo mi nemůže zakázat přestat o tom snít. Mimo lásky ke knihám také miluji svět, miluji naši galaxii – náš domov, miluji bytosti kolem sebe i všechny jejich aspekty, které by se snad daly považovat za chyby a nedostatky. Pokud jednou napíši knihu, bude o nás, o lidech. O nás a našich příbězích.

Je dokonalá

(kategorie junior)

Prosluněnou čekárnou se neslo tichounké vrčení klimatizace. Kousek po kousku, paprsek po paprsku Bůh rozléval zlato po měkkých světélkujících pohovkách a stejně tak líně se vzduch plnil táhnoucí se nudou.

V jednom z rohů místnosti seděla mladá dáma v tmavomodrém kostýmku s blyštivými prvky v podobě pásků na rukávech a lemech a týčhž spon nahrazujících knoflíky. Trend posledního měsíce. Na úzkých kolenou měla položenou kabelku, již svírala v bílých prstech ze všech stran, jak ptáčník opeřeného pěvce v zlaté kleci. Snažila se působit uvolněně a sebejistě, přestože v místnosti kromě ní nikdo jiný nebyl. Věděla totiž, jako většina návštěvníků, o kamerách skrytých v některých záhybech kožených sedaček. Musela působit dobrým dojmem. Zelenkavýma očima s modrými tečkami nervózně těkala po zlatavé místnosti a půvabné rty stáhla, ač nevědomky, do úzké bledé linky. Mimoděk vytáhla černé pouzdréčko s miniaturním zrcátkem uvnitř a začala kontrolovat své husté vlny se zlatými pramínky. Krabatila svou tvář ozářenou slabým sluncem, dívaje se do tzv. „chytrého sklíčka“, ve snaze nalézt jeden jediný nedostatek, nějakou tu chybičku, aby měla důvod začít se upravovat. Ale ani její bystré oči, ani hledáček chytrého sklíčka nedokázal odhalit být jen jediné pochybení v její kráse. Napůl spokojeně, napůl podrážděně schovala opět pouzdro se sklíčkem do kabelky.

Tu se dveře naproti ní tichounce otevřely a z nich se ozval příjemný mladý hlas.

„Slečno Andersonová? Vstupte, prosím.“

Slečna Lilany Andrea Andersonová nejprve nepatrně nadskočila, a poté se s hranou ležérnosti zvedla. Pomalým krokem, pokoušeje se o eleganci, vešla do světlé místnosti.

V kanceláři s podlahou z tmavého mahagonového dřeva seděl v moderním černém křesle muž středního věku, s unavenými rysy a nemalou lysinou na vršku hlavy. Zpod hustého rozcuchaného obočí zíral nezaujatě do jakýchsi dokumentů. Tolik papírování! Kdo to má, ksakru, pořád snášet? Jako by ho snad ty věčné hromady formulářů, žádostí, stížností a všeho dalšího možného i nemožného bavily. Dle jeho osobní teorie existovaly všechny ty dokumenty jen proto, aby mohly kazit život takovým úředníkům, jako byl on. K tomu všemu to drzé slunce. Pálilo jej do očí, nemohl se soustředit. Možná kdyby ti líní opraváři hýbli svým tlustým pozadím a konečně nainstalovali ty žaluzie s čidlem, které se automaticky stáhnou při horkém slunném dni, nemusel by se tu teď on smažit. Jenže on to zkrátka vždycky musí odnést. Úředníci to vždycky odnáší. Jak nevděčná práce! Přešel si rukama po strhané tváři a začal si mnout oči.

„Pane řediteli?“

Pronikavý hlas prořízl uspávající ticho a ředitel sebou trhnul. Byl tlumený, vycházel zpoza těžkých zdobených dveří. Ředitel tiše zasténal. Ten hlas by poznal snad i po trojnásobném umlácení baseballovou pálkou. Bolestně stáhl obočí, až se z něj stala jediná hustá čára.

„Vstupte,“ zamumlal otráveně.

Chvilí bylo ticho.

„Pane řediteli?“ ozvalo se po chvíli znovu a ze dveří se vyklonila hlava s blond vlasy staženými do rozcuchaného drdolu.

Ředitel se prudce narovnal a zařval: „Tak hergot vstupte, říkám! Jste snad hluchá, ženská bláznivá?“

Žena vyjeveně ztuhla. Pak našpulila své purpurově namalované rty v nesouhlasném gestu. Nadechla se a už už se chtěla ohradit, ale ředitel ji nenechal.

„Jestli se pan „inženýr“ Harry opět zamkl na toaletách, tak laskavě zavolejte uklízečku, ta vám dá klíče, a neotravujte s tím mě. Mám spoustu práce.“

Vydechl a oklepal se odpořem při pomyšlení na stále nedokončené papírování.

Žena ve dveřích našpulila rtíky ještě více a uraženě nakačila drobný nosík.

„Vzhledem k důležitosti situace byste měl mít více úcty. A vyprošuji si, abyste mi říkal tak odporně!“

Pohodila hlavou a prameny uvolněné z drdolu se divoce zatřepotaly. Dívala se na ředitele a zdálo se, že čeká na omluvu. Ten pouze protočil oči v sloup.

„Tak co se stalo?“

Žena se na něj nevraživě zadívala.

„Slečna Andersonová dorazila. Mohlo by vás to zajímat.“ Oznámila, bleskurychle se otočila na podpatku a práskla za sebou dveřmi, jen to zadunělo.

Ředitel vstal a mimoděk si upravil oblek. Andersonová dorazila. Test může začít. Zamířil jistým krokem ke dveřím. Těsně přede dveřmi se obrátil zpátky ke stolu přeplněnému dokumenty. Ušklíbl se. Ať si to klidně všechno shoří. Co je papír proti plameni. Co je bezdůchá práce kancelářské krysy proti budoucnu. Proti technologii. Proti dokonalosti. Vyšel do chodby se sebevědomým úsměvem na tváři.

Místnost, do které Lilany Andersonová vkročila, byla velikostí podobná menší tělocvičně. Podlahu místo parket kryl beton a stěny postrádaly okna, jen nahoře si Lilany povšimla miniaturního zamřížovaného okénka. Místnost dělila těžká tmavá opona. Nevěděla, co se nachází za ní, zato si byla plně vědoma silového pole, které ji chránilo před narušením či odhruutím. Účinné opatření proti neopatrným zvědavcům. Lilany se rozhlédla po zbytku místnosti. Nikde nic. Jen ticho. Iritovalo ji, že si s sebou nemohla vzít kabelku. Nemohla se podívat do sklíčka. Byl to zvyk, který už dělala nevědomky, automaticky. Mrzelo ji, že se musela ze svého oblíbeného kostýmku převléci do obyčejných zeštíhlovacích kalhot (ne, že by snad zeštíhlit potřebovala) a šněrovací košile. Ani pořádně netušila, co zde má dělat. Sešla se s nimi zatím pouze párkrát, a to na vyplnění dotazníku, pohovor, skenování těla a krátký pobyt ve virtuálním meziprostoru. Věděla, že to vše ji mělo testovat, určit fyzické i psychické dovednosti a odolnost. Koneckonců, byla to pro ni čest, komu se poštěstí, že si jej Ministerstvo umělé inteligence vybere jako vzor pro sestrojení skutečného a zcela prvního dokonalého člověka?

Za jejími zády se ozvalo vrznutí. S trhnutím se otočila a v kovaných dveřích zahlédla vysokého nahrbeného muže s lysinou mezi vlasy, nepřírozeně hustým obočím a úlisností vepsanou ve tváři. Dlouhými kroky si to k ní mířil spolu se zástupem možná dvaceti těžkooděnců v zádech. Toho muže viděla již poněkolkáté. Byl přítomný na všech testech, které podstoupila. Nikdy nepochytila jeho jméno. Všichni jej oslovovali pouze pane. V krajních případech řediteli. Čeho byl ředitel, jí bylo záhadou, ovšem i ona dokázala posoudit, že jeho funkce bude dosti vysoká, už jen z toho, jakou úctu k němu chovali podřízení. Zastavil se téměř tři metry od ní. Pozdravil ji krátkou úklonou.

„Rád vás vidím, slečno Andersonová. Přejdeme rovnou k věci, ano?“

Pokračoval v mluvení, nedal jí čas reagovat.

„Jste překvapená, co tu děláte, to mi ani nemusíte sdělovat. Pozvali jsme si vás z jednoho prostého důvodu. Jak víte, prováděli jsme u vás průzkum pro stvoření vašeho, abych tak řekl, modelu. Umělého člověka s umělou inteligencí. Víme, že jste byla obeznána s tím, že testy jsou již u konce. Ovšem rozhodli jsme se pro test poslední. Pro váš poslední test.“

Lehce ji znepokojila poslední věta. Její poslední test? Naznačoval jí snad něco? A ten jeho hlas. Měl by si jej nechat upravit. A ta protivná lysina. A to obočí! Tak strašné obočí v době dnešní technologie, která zahrnovala i všelijaké zkrášlovací přístroje, snad ještě neviděla.

„Poslední test? Bylo mi řečeno, že můj klon byl již sestrojen.“

Muž se na ni nepřijemně zadíval.

„Ano, to byl. Právě proto.“

Lilany nechápavě pozvedla pravé obočí. Muž ustoupil do strany a těžkooděnci se rozestoupili. Chvilí netušila, co to dělají, ale pak se jí důvod zjevil přímo před očima. Chvilí myslela, že se dívá do zrcadla. To přeci není možné. To není možné. Vždyť to, ta dívka, která před ní stojí, to je ona... ale jiná. Ne, naopak... úplně stejná! Jak je to možné? Z její vlastní tváře na ni hleděly vlastní chladné zelené oči se stejnými modrými tečkami, jaké měla ona. A ty vlasy a tělo a tvář... to není možné, že by jí ten robot byl tak podobný!

„Drahá slečno Andersonová, rád bych vám představil ženského androida Ilany. V této místnosti proběhne test, který porovná schopnosti obyčejného člověka – vás – a robota. Rozhodli jsme se otestovat samotný vzor a jeho klon zároveň. Máte nějaké dotazy?“ zeptal se tónem, který žádné dotazy nepřipouštěl.

Lilany měla co dělat, aby udržela svá ústa zavřená a nezačala na něj tupě zírat. Právě ji nazval obyčejným člověkem? A ta hloupá zkomolenina jejího jména, jak to bylo... Ilany? To má být co? A test? Souhlasila se čtyřmi testy. Ani více, ani méně. Myslí si, že si s ní mohou zahrávat? Neví snad, kdo ona je?

„Žádné dotazy? No výborně! Pak tedy můžeme přejít rovnou k testu samotnému!“ hrubě ji vyrušil ředitel.

Lilany nasadila nejprve zmatený a poté nepřátelský výraz. Ale ředitel už jí nevěnoval pozornost, přešel totiž k tmavému závěsu. Vojáci, které s sebou přivedl, se zatím roztoupili po místnosti. Předě dveřmi se rozkročili čtyři z nich. Lilany pochopila, že pravděpodobně nemá možnost volby. Test byl povinný. A ze stále stejného místa na ni hleděla její dokonalá kopie. Bez jakéhokoli citu. Bez jediné emoce.

Ohlédla se zpátky k řediteli, ale ještě než mohla cokoli namítnout, otevřela překvapeně ústa. Temný závěs jako by se do země propadl a místo něj se zde nyní rozléhala obrovitánská betonová místnost, plná všeho možného i nemožného. Úplně vzadu se tyčila vysokánská lezecká stěna s různými typy povrchu a obtížností, dále všelijaké náčíní v podobě činek menší či větší váhy, u stěny stál stůl s všemožnými lahvičkami a baňkami větších i menších rozměrů, malířská plátna s barvami, které Lilany snad ani nikdy neviděla, knihy, spousty knih, u pravé stěny stály stojany s luky a šípy i nejnovějšími střelnými zbraněmi, samozřejmě terče, a v samém středu veliký, obří běžecký ovál. Lilany chvíli stála a nic neříkala. Tu se vedle ní ozval hlas.

„Ohromné, že? A to vše jen pro vás. Zde budeme testovat. Jestli jste se již dost vynádívala, mohla byste zavřít svá ústa a přesuneme se k samotnému testování.“

Lilany ústa poslušně zavřela, podrážděná, že se takto nechala vyvést z vážnosti a klidu. Byla naštvaná na sebe i na ředitele, i ty jeho pitomé poskoky, stojící po obvodu celé místnosti. I na toho odporného (no, i když vlastně krásného) klona jí samotné.

Ředitel se otočil a vyrazil směrem dál do rozlehlého prostoru místnosti. Pojem „společenské chování“ mu zjevně nic neříkal. Lilany se nakonec rozhodla pokračovat za ním. S Ilany v patách.

Následovala jej až k lezecké stěně. A tady to začalo. Lezení na čas. Vlastně takové závody mezi Lilany – člověkem a Ilany – strojem. Po lezení přišel běh, taky na čas. Střelba z luku, pušky a dalších, mnohem modernějších zbraní. Zkouška znalostí ze všech možných oblastí, z historie Země, Měsíce a Marsu, z biologie a z živočišných druhů, o kterých Lilany slyšela poprvé v životě. Z literatury, umění a života dávno mrtvých a téměř zapomenutých umělců. Z přírodních věd a jejich zákonů a řádů. Pak tvorba malby a kresby. A test pokračoval řadou dalších věcí a dávno opomenutých odvětví lidské kultury. Ve všech směrech androidka ubohou Lilany převyšovala. Nejhorší snad byla zkouška bolesti. Robot s vážnou tváří bez špetky záchvěvu jakéhokoli utrpení snášel žíravinu na holé kůži na předloktích, doběla rozžhavený kov, dlouhé zářezy nože i vařící vodu, zatímco Lilany tekly slzy a křičela a prosila o propuštění.

Chtěla se dostat z toho ďábelského místa. Chtěla pryč. Konečně ředitel ustal. Dívala se na něj přes bariéru z pálivých slz a v duchu jej proklínala těmi nejhoršími možnými způsoby. A on se díval na ni, s nepatrným úsměvem na tváři. V tom úsměvu se skrývala podlá škodolibost. Chladná Ilany jen stála opodál s nicneříkajícím výrazem. Ošklivě poškozené ruce jí volně visely kolem boků. Pak ředitel promluvil.

„Výborně. Zdá se, že jsme již na konci. Jaké máte dojmy?“

Před pár hodinami by Lilany řekla, že tu otázku myslí v žertu. Jenže teď není před pár hodinami.

„Jen mě už nechte jít,“ vyplivla ze sebe Lilany, zkroucená bolestí. Ruce, její ruce... Proč museli podrobovat mučení zrovna ruce?

„Ale ovšemže,“ pravil ležérně ředitel „Jen ještě jedna jediná drobnost.“

Otočil se a ze stolu za ním cosi vytáhl. Teprve, když jí tu věc položil do dlaní, poznala, oč se jedná. Zbraň. Pistole. Stejnou dal do rukou i androidce.

„Je to úplně jednoduché. Ven vyjde ta, která zastřelí tu druhou. Poslední zkouška. Zkouška chladnokrevnosti. Zcela prosté.“

To musí být vtip. To je nějaký opravdu blbý vtip! To byla první věc, jež Lilany napadla. Ale výraz ředitelovy tváře mluvil jasně. Nežertoval. Lilany se podívala na svou kopii. Mířila na ni pistolí. Lilany pozvedla tu svou. Ruce se jí třásly. Přes chladný lesk své zbraně se dívala své kopii do očí. Do těch krásných očí. Ano, je to jen stroj, ale stejně... Nemůže přeci zabít sama sebe... Zaváhala a ruce se zbraní jí poklesly. Nedokázala to. Ovšem Ilany ano. Ozval se výstřel. Jedno bezvládné tělo padlo k zemi. Šedý beton potřísnila rudá krev. Ilany sklonila ruku se zbraní. Bez sebemenšího projevu citu položila zbraň na stůl. Ředitel se spokojeně usmál. Test se zdařil. Je dokonalá.

R.U.R.
Andrea Mohylová

Dalibor Boubín

narozený roku 1965, žije s rodinou, vychytralým psem a hlasitým papouškem v Plzni. Jeho virtuální šuplík přetéká příběhy různých žánrů – od pohádek, přes detektivky až k historickým dobrodružstvím. Má za sebou stovky knižních recenzí pro KlubKnihomolu.cz a pravidelnou účast jako porotce v několika literárních soutěžích. Nápady čerpá obvykle z každodenního života a dotváří je během pobíhání po lesích. V současnosti se živí tvorbou programů pro virtuální a rozšířenou realitu.

Matylda mia

(kategorie senior)

Ležela přede mnou. Bezvládná, zjevně opuštěná. Zraněná.

Kdyby se dokázala postavit, dosahovala by mi nejspíš sotva do pasu.

„Jste v...“ začal jsem. Hned mi ale došla absurdita takové otázky. Jasně že nebyla v pořádku. Ušmudlané pásky kolem obou holení, levého stehna a pravé ruky. Bezpochyby rychlá fixace zlomenin. Provizorní obvazy ale asi nebyly tím nejhorším, co ji potkalo. Musel jsem něco říct. Něco udělat. Poskytnout první pomoc nebo tak nějak.

Opatrně jsem do toho pokazeného těla strčil prstem. Resuscitace? Zkontrolovat dech, pulz, stabilizovat základní životní funkce? No jo, ale jak na to? V tomhle případě.

Zavrčel servomotor a já málem odskočil. Otevřela oči. Oprava: rozsvítila oči. Hlavu stočila doleva, pak doprava. Nakonec zvítězil Gauss a zlatá střední cesta. Pochopil jsem, co znamená rčení vpíjet se do někoho pohledem.

„Ahoj,“ řekla. Mechanický hlas trochu chraptěl. „Jsem Matylda.“ Zase zvuk serva, ale netuším, čím se pokoušela pohnout tentokrát.

„Ahoj, Matyldo.“ Vždycky jsem si zakládal na slušném vychování.

„Jak se dnes máš, Olivero?“ pokračovala ta oranžová hromádka neštěstí.

„Ty mě znáš?“

„Vygúglila jsem si tě,“ zavrзло z reproduktoru ukrytého v polylactic acidovém těle. „Ha, ha,“ dodala a já se nedokázal ubránit dojmu, že vyšmejčila i ty drby z aj em dý bí dot kom. Možná hlavně ty, soudě z tónu plechového smíchu.

„Co se ti stalo?“ projevil jsem prostou zvědavost a hned mě napadla celá série dalších otázek.

„Stala se mi přeprava,“ prohlásila smutně. „Řidič mě upustil, tak radši použil oblíbenou fintu. Adresát nezastižen, znáš to, ne? A tak jsem zabalená v pomačkané krabici putovala dvakrát přes celou republiku sem a tam.“

Jasně. Finta s lístečkem a řidičův rychlý úprk jsou v našich krajích stále populární. Zvlášť když někdo něco rozbije. Na pachatele se pak většinou už nepříjde.

„A kam jsi cestovala, Matyldo?“

„Sem,“ prohlásila rozhodně.

„Cože?“ ujelo mi. Pohledem jsem sklouzl k pomačkané krabici. Bylo to tam. Mé jméno, má adresa. Co naopak chybělo, bylo označení odesílatele.

„A kdo tě sem poslal?“

Podívala se na mě s výrazem lidského mláděte. To přece musíš vědět sám, tvrdily její oči z tekutých krystalů. Já naproti tomu chvíli neříkal vůbec nic. Přemýšlel jsem.

„Tak dobře,“ prohrála soutěž v zírání. „Já se tedy přiznám.“

Chápání zjevně nebyla má disciplína.

„Poslala jsem se k tobě sama. Bílá Matylda říkala, že si mám vybrat někoho, kdo mě ocení. Kdo se o mě postará. Komu nebudu na obtíž. A tak jsem udělala soukromý konkurz. A tadadááá. Jak se cítíš jako vyvolený?“ Načež změnila pohled ze štěněčího na radostný: „Ha, ha.“

A tak jsem poznal oranžovou Matyldu. Abyste rozuměli, Matyldy nemají příjmení. Pokud chtějí personifikovat své já, označují samy sebe podle převládající barvy vlastního skeletonu.

O tři dny později jsem se prohrál hromadou modrých dílů. Prakticky kompletní sada. Jen dlaně jsem nedělal, ty její původní mi přišly v pořádku. Stejně byly bílé.

„Dáme tě zase dohromady,“ prohlásil jsem sebevědomě. Pětapadesát produktů prehistorického domácího 3D tisku. Zajímalo by mě, kdo a kde ji poprvé sestavil. Zeptal jsem se jí na to.

„To je tajemství,“ prohlásila. „Kdybych ti ho prozradila, musela bych tě vypnout.“

Chvíli jsem čekal na její oblíbené „ha, ha“, ale někam se zatoulalo.

„Mé původní tělo tiskl zhruba dvě stě hodin.“ Na chvíli se zamyslela a dodala: „Jestli tě zajímají

i ostatní části, tak když mě poprvé sestavili, potřebovali ještě pět mikroprocesorových jednotek, jednadvacet serv, deset rezistorů, dvacet ...“

Nechal jsem ji mluvit. Stejně by nepřestala. Skončila až ve chvíli, kdy z ní vypadly údaje o množství propájeného cínu a spotřebované elektřiny. Okamžitě jsem to všechno vypudil z hlavy. Vypadala jako mluvka a nepochybně jí i byla. Na druhou stranu, není se co divit. Kdo ví, jaký osud měla za sebou.

„Dáme se do toho?“ zkusil jsem odvést pozornost k nevyhnutelnému. „Co kdybych ti trošku poladil i tu obličejovou část? Nějaký ten mimický servoprvek? A místo těchhle dětských očí s malým rozlišením něco nového?“

Jasně že jsem se ji chystal rozmazlovat. Za tu chvíli jsem si ji už stačil oblíbit.

„Si piš, kámo,“ hvízdl. Zavřela tři serva, a i když se jí polámaná ruka nepohnula, vsadil bych se, že mi chtěla ukázat vztyčený palec.

Nasadil jsem si operační brýle a pustil se do práce. Převléknu Matyldu do modré. Kdysi se prý z nějakého důvodu říkalo, že modrá je dobrá. Dnes už nikdo neví proč. Já tyhle historické hlášky prostě miluju.

Dva dny a skoro dvě noci jsem opatrně četl příběh jejího života. Každá demontovaná součástka měla vlastní pohnutou historii. Upřímně řečeno, to, že péle a komponenty vydržely tak dlouho, byl malý zázrak. Musely být nadstandardně ošetřené, jinak by se už dávno rozpadla. Držela pohromadě víc tou lepící páskou a silou něčí vůle.

Třetího dne se ozval zvonek u dveří. Na prahu stály dvě uniformy a za jejich zády se u chodníku pohupoval policejní negrav. Marná sláva, jak se gravitační vznášedla neseřizují pravidelně, vždycky mají problém s klidovou stabilizací. Nápis „Napomáhat a bránit se“ nepravidelně blikal.

„Dobrý den, pánové. Co pro vás mohu udělat?“ předběhl jsem je. Zákonu musí jeden vycházet vstříc.

„Promiňte, pane,“ zasalutoval ten větší, zatímco jeho zmenšená verze mi strčila před oči tablet.

„Neviděl jste tohle robota?“

Chvilku jsem zaváhal. Jen aby to vypadalo, že poctivě přemýšlím.

„Je mi líto, strážníku. Tyhle staré modely jsou dnes už vysloveně raritní.“ Nedokázal jsem odolat.

„Už se moc nevidí,“ dodal jsem překlad, když jsem se dostatečně pokochal jejich rozpaky.

„No, kdybyste na něj někde narazil, dávejte si bacha,“ prohlásil ten větší.

„Je to uprchlík. Zakázaný model,“ dodal mrňous. „Nebezpečnej hajlík.“

„Hajzlík. Správná forma je hajzlík,“ neovládl jsem se a hned se v duchu okřikl.

„Jo, jasně, vždyť to povídám,“ kývnul na souhlas.

Pořád se neměli k odchodu a mně jejich dotěrnost začínala lézt na nervy.

„Děkuji, pánové, za varování. Kdybych toho hajlíka, vlastně hajzlíka, někde zahlédl, okamžitě zavolám. Víím přeci, co je moje občanská povinnost.“

Ještě pár vteřin skenovali chodbu za mými zády, ale nakonec se přeci jen otočili. Cestou k negravu mi ještě stihli zasalutovat.

Počkal jsem, dokud nepopojeli k vedlejšímu domu, a vrátil jsem se dovnitř. Modrá Matylda se na mě usmála.

„Děkuju,“ řekla krásným, prakticky lidským hlasem. Marná sláva, jsem machr.

„Není zač,“ ujistil jsem ji. Jsem prostě blázen do historie. Poslední známý kus vyrobili před víc než stoletím. Někdo ji smontoval vlastníma rukama. Nějaký člověk. A ona dokázala přežít až do dneška. Šťvanec, zakázaný druh. Rarita. Musel jsem ji zachránit, děj se co děj.

Pravda, byla to piplačka. Žádný člověk by to dneska už sám nedal. Kutilové ostatně stojí mimo zákon. Naštěstí my, modely Oliver 7000, máme jemnou motoriku vyladěnou na úroveň top chirurg. Já sám si třeba k tělu tak nějak natajňáčku přidal pár drobných vylepšení, i když samozřejmě nelegálně. Ale žádná z lidských samiček si zatím nestěžovala. Ha, ha.

Někde tam venku je ještě nejméně jedna další Matylda. Ta bílá. Vedle modré, zelené, černé a raritní fluorescentní, které už teď mám, se bude skvěle vyjímat. Sběratelství je nebezpečná a nezákonná vášeň, já vím. Ale nedokážu si zkrátka pomoci.

R.U.R.
Libor Stach

Přichycen při činu

Izabela Straková

„Literatura je únikem od reality,“ říkají mnozí. Nesouhlasím. Není nic opravdovějšího (tedy reálnějšího) než literatura, neboť jen v ní můžeme vidět to, co je nám v reálném životě zastřeno – literatura je odrazem autorovy duše, je to mozaika tvořená z citů i činů, z krás i hrůz, z radostí a strachů, literatura je vějíř lidských životů zapsaných na stránkách knih. Je vše a je pro mě vším.

Zdá se proto nyní poněkud paradoxní, že v dětství jsem ke čtení cítila jen odpor a nechuť. Bránu do literárního světa mi otevřela až má češtinářka Gabriela Sloupová na Gymnáziu Rokycany, která se pro mě obecně stala velkou inspirací. Snad i díky jejímu vlivu dnes studuji na Pedagogické fakultě ZČU, přičemž po dokončení studií bych ráda vyučovala historii a český jazyk.

Kromě příspěvků do literárních soutěží se věnuji psaní knih. Momentálně čekám na publikaci svého historického románu s názvem Hortensie, který vyjde pod nakladatelstvím Albatros. Kvůli koronavirové krizi se bohužel vydání muselo o několik měsíců odložit – Hortensii tedy bude možné zakoupit v knihkupectvích zřejmě až začátkem roku 2021.

Přistížen(a) při činu aneb Jak jsem obšlehla Pratchetta a Gaimana (kategorie junior)

Démon Ramobosberzefalus (já to nevymyslela, opravdu se tak jmenoval, i když přátelé mu říkali prostě Rambo) připomínal hada více než obvykle. Svaly mu na vysokém těle jenom hrály... na schovávanou. Vyhublá ramena zakrýval na míru ušitým sakem, ve kterém by i Míra Tábořský vypadal jako přitažlivý muž. Černé vlasy měl ulízlé pomádou takovým způsobem, že kolemjdoucí smrtelníci v nich zřetelně pozorovali odlesk slunečních paprsků. A to byl leden.

Jeho oči tentokrát neklidně tékaly a měly tu nepříjemnou vlastnost, že dokázaly utkvět na obličejích nebohých lidí bez jediného mrknutí. Pro Ramba to ostatně nebylo zas až tak těžké vzhledem k tomu, že neměl víčka. To mu však nebránilo účastnit se každoročních soutěží očních soubojů, kde minulý rok jako jediný zhypnotizoval kobru. Teď se té vzpomínce jen letmo usmál, zrychlil krok a soustředil se na úkol tak strašný, že už si dopředu dělal výčitky svědomí.

Rambo bloudil po planetě Zemi teprve krátce, ale za svou dobu už spáchal tolik zla, kolik to jen šlo. Jako důkaz svíral v kostnaté dlani pekelně drahý iPad se seznamem nekalostí, jež napáchal za poslední století, a který v roce 2099 musí odevzdat samotnému Luciferovi. Pečlivým doktorským písmem (nainstaloval si kvůli tomuto typu písma aplikaci za pouhých 99,9 dolarů) si do něj poznamenal:

Výpis z 21. století

1. Fiat Multipla

- automobil tak dokonale odporný, že jen svým zjevem způsobuje dopravní nehody
- zapříčinil stovky rozvodů, manželských krizí, depresí, komplexů méněcennosti, a dokonce jednu vraždu
- komentář smrtelníka: *Tak a dost. Rozvádím se. Dneska jsem se vrátil domů z práce a tohle mi stálo před domem. Manželka mi prý chtěla udělat překvapení. Jo, překvapený jsem byl. Nejen, že dokázala vybrat auto, který vypadá, jako by ho jiný auto zezadu nabořilo, a nikdy se neměl k tomu ho zpátky vyprostit, ale ještě ta barva! „béžová s nádechem tyrkysové“ píše se v manuálu. Ve skutečnosti to je ale taková ta vyblitá breččka připomínající plíseň.*

2. Hlasité hodiny

- efektivní připomenutí smrtelníkovy blížící se smrti
- tiky, záškuby a jiné vady jisté
- nedostatek spánku
- zatím bez komentáře smrtelníka (pozn.: Psychiatrická nemocnice Bohnice – návštěvní dny jen pondělí, středa, pátek, Vyřídít příští týden!)

3. Koprovka

- pokrm neobvyklé chutě s barvou podobnou smrtelníkově Multiple (viz výše)
- stále se vedou diskuze, zda jde o slané, či sladké jídlo
- vrcholem hinusu je veje plující vprostřed řídké omáčky jako opuštěná loď
- komentář smrtelnice: *Paní učitelka říkala, že je to zdravé, a donutila to mě i zbytek třídy sníst, jinak bychom nemohli opustit jídelnu. Další den do 5. B nikdo nepřišel.*

4. D1

- těžko vysvětlitelné prokletí, je třeba zažít na vlastní kůži
- bez komentáře smrtelníka (už čtvrtý den vězí kdesi mezi Brnem a Jihlavou)

Rambo se se svými počiny chlubil celému peklu, především vymyšlení D1 zajišťovalo stále nové a nové hříchy. Jeho démoničtí kolegové se často divili, jak něco takového funguje (staří démoni byli oproti Rambovi poměrně staromódní a o vynálezu automobilu se dozvěděli až ve 22. století). Rambo jim vždycky odpovídal naprosto stejně: „Představte si situaci, kdy stojíte čtyři hodiny na sluncem rozpálené silnici ve vaší staré (ale za to pořad parádní!) Škodě Fabii bez klimatizace a s rádiem tak šumivým, že k vám láká mořské tvory. Teď to znášobte 1000x. Takový vztek zkrátka nemůže v člověku zůstat, a tak – jakmile řidič konečně dorazí do cíle – někoho seřve. Může to být manželka, děti, kolega, číšnice, neschopná kadeřnice nebo pudl. A každý seřvaný rve na dalšího – manželka na dítě, dítě na pudla, kolega na jiného kolegu, kadeřnice si to vykompenzuje nějakým zvlášť experimentálním sestřihem, jenž je podle jejích slov právě v módě, pudl začne štěkat v jednu ráno a tak dál pořad dokola. D1 je dokonalá díky své nekonečnosti.“

„Je to moje zlatíčko,“ zavrnil démon spokojeně, když o D1 přemýšlel. Hned na to zavrtěl hlavou, jako kdyby si tak příjemné myšlenky nemohl dovolit. Ne, teď skutečně nemůže. Musí udělat něco tak odporného, tak strašného, zlého, špatného, černého, zhoubného a nenávistného, že mu z toho stéká síra po zádech. Ono odporné, strašné, zlé, špatné, černé, zhoubné a nenávistné je o to horší, neboť o tom odporném, strašném, zlém, špatném, černém, zhoubném a nenávistném se nikdo (ani samotný Lucifer!) nesmí dozvědět. Je to jen mezi Rambem a jeho... tím... no... Rambo sám nevěděl, jak toho druhého nazývat a ani neměl čas dál uvažovat, neboť dveře cukrárny U třech třešníček se děsuplně vypínaly přímo před ním. Zhluboka se nadechl a zatáhl za kliku.

Ozval se roztomilý zvoneček. Rambo hrůzou oněměl.

.....

Anděl Mufasa¹ dopíjel šálek kávy, jeden z jeho nejdokonalějších výmyslů. Seděl ležérně v koženém křesle, na sobě měl volné tričko s džíny a na všechny kolemjdoucí kýval inspirativně hlavou a házel oslňující úsměvy, které jako by říkaly: „Dneska bude báječný, úžasný, dokonalý den! Sice je -10 °C, ale sluníčko svítí a ptáci by určitě také zpívali, kdyby jim neumrzly hlasivky!“

Celá andělova aura měla tak vytříbený styl, nejlépe popsany prostou větou: „To je mi ale sympáťák!“ Vlasy se mu kroutily do všech stran, ale přeci jen si zachovávaly určitou formu (třeba jako u Dominika Feriho), tvář měl hladce oholenou a na štíhlém nosu mu seděly kulaté retro brýle, skrze něž vesele svítil pár jasně modrých očí barvy nebe. Hleděl na svůj tablet Huawei (za božsky rozumnou cenu) a listoval ve skutcích, které na tomto světě vykonal.

„Není toho moc,“ zamumlal pokorně ze zvyku. Ve skutečnosti byl na své „vychytávky“ náležitě pyšný (o čemž se nesmí dozvědět Gabriel!). Na seznamu stálo toto:

Seznam lásky a míru (výpis za 21. století)

1. Knížky s provázkem místo záložky

- jeden z nejpraktičtějších nebeských vynálezů
- už bylo dost ďábelských, neustále mizících záložek!
- komentář čtenářky Markétky: Psal se den 125 čtení Bídníků. Byla jsem asi na straně 15789767, když jsem bez uvážení knihu zavřela. Jako obvykle se ozvalo tupé zadunění a vzniklo mírné zemětřesení, načež se mi zastavilo srdce. Vždyť jsem zapomněla na záložku! „Teď už jsem ztracena,“ řekla jsem si a otevírala láhev něčeho silnějšího. V ten moment jsem si ale rozpomněla na onen provázek! Záchrana, spása! Mufaso, děkuji, Bídníky budu mít do pěti let přečtené.

2. Japonské vlaky

- přesnost, rychlost, pohodlí

¹ Dříve se jmenoval Jiří, ale poté, co za trest musel dělat anděla strážného jednomu americkému chlapci z 90. let, byl přejmenován na populární Disney postavu. Archanděl Gabriel mu jméno, podle Mufasy jako součást trestu, ponechal navždy.

- klimatizace opravdu funguje, jak má
- komentář českého turisty Břeti: Stojí za h****. Dorazil jsem o 5 minut dýl, jak jsem zvyklej vod nás z Klatov a vlak nikde.
- pozn.: sehnat nový komentář od jiných turistů

3. Kadeřnice, které umějí stříhat

- pozn.: neplést s kadeřnicemi, které si myslí, že umí stříhat, to je výmysl těch druhých
- stačí se podívat na moje vlasy
- komentář Dominika Feriho: Pořádný číro dělá pravýho chlapa chlapem a to já díky kadeřnici Blance jsem. Jen v divadle mě vždycky posadí úplně dozadu, aby z představení něco měli i ostatní diváci.

4. Cigareta IQOS

- úplně zničení tabáku se mi nepodařilo, tak jsem zkusil alespoň tohle
- mám podezření, že na to sáhl nějaký démon, sirný smrad by tomu odpovídal
- pozn.: zvážit zatažení tohoto vynálezu
- bez komentáře

„A všechno zahubím hříchem,“ postesk si Mufasa, zaplatil za kávu, přičemž nechal nadmíru vysoké spropitné, roztáhl křídla a zamířil k místu strašnějším než samo peklo. K cukrárně U třech třešníček.

Mufasa hlasitě polkl.

.....

Když Rambo vešel do staromódní cukrárny, stalo se to, co obvykle. Terminál přestal pracovat, takže se celou místností utvořila fronta dlouhá jako kolona na D1 (Rambovi opět při té vzpomínce zaplesalo srdíčko), číšnice plnou silou došlápla na kamínek, který jí uvízl v botě, následkem čehož vyklopila dvoupatrový dort na pána v saku od Armaniho (SPOILER ALERT! To sako to nepřežilo) a nakonec jakási dívka objevila ve zmrzlině dlouhý vlas (hádejte, jak co byl ten vlas dlouhý).

Rambo se na moment spokojeně usmál, poté se ale začal ohlížet na všechny strany, jestli jej někdo nesleduje. Pot mu nervozitou stékal z nagelovaných vlasů, kapal na zem a prožíral se hlouběji do země. S trochou štěstí jedna kapka dopadne na Belzebubovu hlavu.

Démon se posadil ke stolu, luskl prsty a před ním se objevil pohár čokoládové zmrzliny temné jako noc a šálek kávy. Bez mléka. Bez cukru. Teď už zbývalo jen čekat.

Zrovna do dřevotřískového stolu bubnoval Beethovenovu Osudovou, když se dveře nesměle otevřely a na prahu se objevil jakýsi sympaták. Jakmile vešel, terminál jako zárazem opět fungoval, pán v saku od Armaniho přestal řvát na nebohou číšnici a zmrzlina bez vlasu se samovolně objevila v kornoutku. Dívka se jen trochu podivila, že místo pomerančové tam teď byla šmoulí. Sympaták zkontroloval celou místnost, a když byl spokojený, rozběhl se přímo k Rambovi.

„Ramobosberzefale!“ zavolal přes cukrárnu plnou zmatených lidí, kteří si mysleli, že je anděl právě zaklel.

„Ji... vlastně Mufaso!“ přivítal svého starého přítele démon.

Andělovi zrudly tváře a před objetím se zarazil. „Takže už o mém jménu víte i dole?“

„Děláš si randu? O ničem jiném se už dvě dekády nemluví. Tak blbý jméno nemám ani já.“

„Dovolil bych si nesouhlasit,“ namítl smrtelník sedící mezi nimi.

„Tak jak se máš? Vypadáš dobře, ten volný styl ti sedí. Pojd sem, sedni si,“ pokračoval dál Rambo, ignoruje poznámku toho lidského červa.

„Vypadá jako hipík,“ zamumlal smrtelník.

„Ale dobře, jen mám určité obavy... Kolaborace s nepřitelem není něco, co bych chtěl dělat každé století,“ řekl anděl ustaraně a slíbil si, že onoho drzouna k branám nebeským jakživ nepustí.

„Kdy jsme se vlastně viděli naposledy?“

„Myslím, že někdy v době, kdy jsi navedl tu bláznivou ženskou, aby kradla jablka,“ zamračil se anděl.

„To byly časy!“ vykřikl démon a smál se tak, až mu rozeklaný jazyk visel z pusy jako z psí huby.

„Ať tě nepoznají,“ zašeptal Mufasa a pohoršeně sledoval démonovo neopatrné jednání.

„Pravda, to bychom byli v pěkný pr...“

„Byl by to malér, ano,“ opravil ho anděl, jemnou rukou ukazuje na dětský koutek. „Berme ohled na mláďata.“

Takto si povíдали minuty, hodiny, dny, až z toho nakonec byl celý týden. Sedmý den se stalo něco neobvyklého. V cukrárně U Třech třešniček nastal konec světa. Tedy ne úplný, jen částečný.

Strop a spolu s ním i obloha se roztrhly a utvořily portál, z něž se linula vůně levandule a světlo tak silné, že ozáření dálkovými oproti tomu nic není. V tu samou chvíli se přímo pod stolečkem začala rozevírat i podlaha, až vznikla nekonečná černá jáma, z níž stoupal odporný dým a pach měsíc nošených ponožek.

„A jsme v prdeli,“ vzdychl anděl. Dětem, stále si hrajícím v koutku, spadla brada, stejně tak démonovi.

„Pozor na jazyk, mladíku,“ zavrčel muž, který se také celý týden nehnul ani o píď a co chvíli komentoval pekelně nebeský rozhovor.

„Pánové,“ ozvaly se dva hluboké hlasy – jeden shora, druhý zespoda.

„Gabrieli, jsi to ty?“ zeptal se spodní hlas tázavě a z díry se vyrojilo hejno much.

„Belzebube, starý brachu, dlouho jsem tě neslyšel!“ zahřímal horní hlas a z portálu sestoupalo několik růžových květů.

„No jen povídej! Jak žiješ? Co šéf, pořád tě tak honí?“

„To si ani nedokážeš představit. Občas si říkám, že bych radši pracoval u vás dole. Slyšel jsi o archandělu Michaelovi, jak....?“

Zbytek už Rambo ani Mufasa neslyšeli. Vypařili se pěkně po anglicku a zmizeli někde na protější ulici v davu smrtelníků.

„Hádám, že si musíme najít novou cukrárnu,“ poznamenal po chvíli Rambo.

„Asi to tak bude,“ přitakal anděl Mufasa.

Poté se oba usmáli a podali si ruce.

„Tak zase na viděnou, starý brachu,“ zazubil se Mufasa.

„Na viděnou,“ zašklebil se démon. „Kdybys chtěl změnit pracoviště, víš, kde mě hledat. Myslím, že dneska jsi s tím slovem na P udělal správný krok,“ dodal přes rameno.

„Ale drž hu..., ehm, ústa, prosím,“ zamumlal Mufasa.

Potom se oba rozplynuli v bíločerném dýmu a zmizeli. Pán z cukrárny za nimi křičel cosi o „hipí-kovi“ a „pojišťovákovi.“

BROUK V HLAVĚ

Martin Zahálka m.l., Martin Stránský

Tereza Sýkorová

Narodila jsem se roku 2004 v mé milované Plzni. Momentálně studuji na Gymnáziu v Rokycanech. V dětství jsem psala básničky. Postupem času se však poezie posunula v mých zálibách (co se týče psaní) až na samotný konec. Ráda píše povídky s vtipnou zápletkou a inspiroji se situacemi a lidmi v mém okolí.

Miluji divadlo. Jsem členem divadelního spolku Jezírko, kde jsem nasbírala ty nejkrásnější vzpomínky! V budoucnu bych chtěla napsat scénář pro velkou divadelní hru.

Taky mám ráda knihy. Romány, detektivky, thrillery či humorné příběhy, od českých i zahraničních autorů.

Co naopak ráda nemám, je ananas na pizze. Pokud se mi jednou povede vydat vlastní knížku, ráda bych si ji i ilustrovala, protože mezi mé kóňčky patří kreslení.

Přistižen při činu

(kategorie junior)

Zimou ani necítím prsty u nohou. Vážně už si začínám vyčítat, že prodal veškerý nábytek včetně ložního prádla nebyl úplně ten nejvhodnější tah. Zvláště když mi upomínkami za nezaplacený plyn přetéká poštovní schránka. Berme v potaz i to, že venku už přes dva měsíce nebylo více než -10°C . Kdybychom byli v pořadu Prostřeno, prohlídka bytu (profesně řečeno šmejdnění), by v mém případě bylo velmi prosté: Ehm, ehm. Vítejte v mém skromném bytě. Na zemi, kde nyní vidíte světlé skvrny obklopené prachem, býval dřevěný nábytek po mých prarodičích. Když se přesuneme do největší (a zajisté nejzajímavější) místnosti, smíte žasnout nad noblesou a elegancí mého vybavení. Roztrhaná deka po našem buldokovi v pravém rohu a u ní pečlivě poskládané letáky z Lidlu a Kauflandu. Podle výhodnosti slev samozřejmě.

Následně bych hosty pozval ke slavnostní večeři. Podávaly by se kyselé okurky od mého strýce Broni z východní Moravy, který jich před lety přivezl 50 kilo, prý jako takovou malou pozornost. Neměl je jednoduše kam dát. Kyselé okurky se po dlouhé době přechávaní v mrazivém sklepě přeměnily v instantní nanuky, takže se nedají normálně kousat. Moji drazí hosté (kteří by ovšem nepřimrzli k podlaze), by si vymysleli nějakou hrozně důležitou výmluvu, proč musí neprodleně odejít, a živě vysílání by skončilo tak rychle, jak začalo. Nemohu ovšem tvrdit, že mou jedinou stravu byly po celý rok po octu páchnoucí kusy ledu. Občas se nade mnou slitovala stařenka Věrka odnaproti, která mi sem tam přinesla zbytek uzeného ze své večeře. Ta ale naneštěstí zemřela a já se mohl se slaninou upatlanou od hořčice rozloučit. Můj žaludek od té chvíle funguje spíše jen ze setrvačnosti.

Musím se přiznat, že když jdu kolem popelnic stojících hned vedle našeho domu, nahlédnu tam, jestli nějaký pošetilec náhodou nevyhodil spolu s odpadky pekáč pečené kachny se zelím a karlovarským knedlíkem. Což se ještě nikdy nestalo. Lidé přestali vyhazovat i tři dny prošlé jogurty, které společně s lehce nahnílou zeleninou a načatými konzervami byly jedinou obživou pro bezdomovce nebo lidi, jako jsem já. Supermarkety díky kampani „Pomozte nám neplýtvat“ už nevyvážejí kamiony plné prošlého zboží. A to, co se den po vypršení spotřební doby neprodá s padesátiprocentní slevou (na což naši spoluobčané slyší), se do pár minut po vyvezení rozkrade. A platí: kdo dřív přijde, ten dřív mele. U skládky skoro každý týden parkují policajti. I já jsem si odtud odnesl nadvakrát zlomenou čelist a vyražený zub. Tohle z lidí udělá hlad a nedostatek jídla. Tato již zmíněná kampaň „Pomozte nám neplýtvat“ by se měla přejmenovat na „Pomozte nám umorit hladem nejchudší vrstvu naší společnosti.“ Vzhledem k tomu, jaký mají naši spoluobčané názor na bezdomovce, si myslím, že by tento trefný název zvedl supermarketům tržbu dvojnásobně.

Ano, tímto uvažováním si zkracuji dlouhé hodiny koukání do zdí prázdného bytu. Od holých stěn se ho odráží krucení v břiše a vytváří désuplnou ozvěnu. „Myslím, že je čas jít na vzduch,“ řekl jsem si toho mrazivého rána. Skrz mlhu nebylo vidět ani na tři metry. Cestu ke kontejnerům znám nazpaměť. Poslední dobou jsem byl v těchto místech velmi obezřetný. Z domu paní Věrky (budiž jí země lehká) začali příbuzní vyhazovat a vyklízet věci, aby se tam mohli přestěhovat noví nájemníci. Zahlédl jsem podivné světlo a siluetu přibližující se mým směrem. Obešel jsem popelnice a chtěl se schovat za krabice harampádí. „Jau, krucinál himl hergot, co to je tohleto?“ začal jsem nadávat nahlas. Palec u nohy mi pulzoval, div neudělal díru do ponožky. Musím říci, že schovávat se poté bylo naprosto zbytečné. Kopl jsem do krabice s knihami, na kterých byla opravdu podivuhodná vrstva prachu a pavučin. „Rukověť pro řidiče motorových vozidel“, četl jsem název knihy, která ležela jako první na malém štosu knížek. Knihu jsem převracel v ruce, jako bych našel mimozemšťana. „Vaříme účelně pro zdravé i nemocné“, nevěřicně jsem rozluštil název knihy, protože skrz popraskanou titulní stránku nebyl text čitelný. Třetí kniha mě zaujala ze všeho nejvíce. „Jak vykrást byt. Snadno, rychle a bezpečně!“ V mé hlavě se zrodil nápad...

Začal jsem listovat nažloutlými stránkami. „Pravidla pro začátečníky. Zaprvé, sežeňte si černé ob-

lečení. Při činu budete hůře zpozorovatelný. Pravidlo číslo dvě. Nezapomeňte na rukavice. Vyhnete se tím zdoluhavému čištění otisků prstů. Pravidlo číslo tři. Baterka nepochybně nesmí chybět ve vašem vybavení. Pravidlo číslo čtyři. Opatřete si tyto nástroje: kleště, šperhák, paklíč, kladívko, pilku, dlátko, lupu, klíček a šroubovák. Nezapomeňte na zbraň. V případě přistižení při činu se budete muset bránit.“ Dočetl jsem první stránku a údivem mi spadla čelist. „Kde mám propánajána tohle všechno sebrat?“ povidal jsem si v duchu. Rozhlédl jsem se kolem sebe. „Ejhle, copak to tu máme?“ sáhl jsem po černém pytlí ve žlutém kontejneru. „První a druhý úkol splněn. Ale co baterka?“ Zamyslel jsem se. Začal jsem prohledávat všechny krabice, ovšem s hrozivým studem, že se hrabu ve věcech zesnulé paní Věrky. Vždycky jsem věděl, že byla trochu zvláštní, ale že najdu v její pozůstalosti fotografie a CD Jarka Nohavici, s nimi i dopisy jemu adresované a selfie Věrky z jeho koncertů, by mě ani ve snu nenapadlo. Ale o mrtvých jen dobře.

V další krabici byly „věci na horší časy“. Věrka patřila odkazníka k těm, co se drží hesla Vždy připraven. Růženec, křesadlo, kapesní nožik, 20 let prošlé konzervy a svíčky byly obsahem tohoto pokladu. V očích mi opět svítla jiskra naděje. „Baterka, nebo svíčka? Vždyť je to jedno,“ snažil jsem se sám sebe přesvědčit. „Už jen náradí a zbraň.“ Vzal jsem si – tedy vypůjčil jsem si – svíčky, pytle, křesadlo, knihu a šel radostným krokem domů, s vyhlídkou na lepší časy. Když jsem se přibližoval ke dveřím domu, zaslechl jsem rámus a nadávání. Před garážemi byla zaparkovaná modrá škodovka a pod ní ležel soused Milan. Všeuměl a kutil, ale se svým autem si neví rady. Už přes rok se hrabe v motoru a o ničem jiném nemluví. Náradí na svou akci mám díky němu na dosah ruky. Špiónskými kroky jsem se přikradl k autu a celý kufřík nenápadně strčil pod roztrhanou pěřovou bundu.

Doma jsem si všechno poskládal a z pytlů vyrobil něco jako kabát a kalhoty. Opět jsem otevřel knihu a otočil na další stránku. „Pokud máte obstarané veškeré náčiní, pusťte se do plánování. První krok. Vyhlédněte si objekt, kde akci provedete. Byt by neměl být moc zabezpečený, v centru města, a pokud možno, aby byl v čas vaší krádeže prázdný. Pokud budou v bytě jeho majitelé, podívejte se na rady pro pokročilé na straně 68.“ Tak to mám jasno. Půjdu do bytu pana Drábka, který je momentálně půl roku na chalupě. Měl jsem ze své odpovědi opravdu radost.

„Nejvhodnější čas na provedení loupeže je druhá hodina ranní. To vás nikdo jenom tak nepřistihne.“ Přetočil jsem na stranu 15, kde stálo: „Postup krádeže. Přečtete si až těsně před akcí.“

O 12 hodin později

Čekal jsem vážně dlouho. A čím déle jsem čekal, tím více jsem byl nervózní. Setmělo se a poliční lampy vytvářely na ulici strašidelné stíny. Únavou se mi klížil zrak, ale jakmile jsem si chtěl promnout oči, vzbudil mě nepříjemný šustivý zvuk pytlových rukávů. Když se mi konečně zdálo, že už dlouho neprojelo žádné auto a ani opilí chlapi nehledali po čtyřech cestu domů, vyrazil jsem. Nebudu raději říkat, kolikrát jsem se vracel, protože jsem ve stresu zapomněl většinu důležitých pomůcek.

Je to tu. Stál jsem před dveřmi a pozoroval lehce pootvěrené prázdné okno. Otevřel jsem knihu a roztřesenýma rukama jsem přidržel prst na stránce, jako když se prvňák učí číst. „Postup. Krok první. Několikrát překontrolujte, zda vás nikdo nesleduje.“ Splněno. „Krok druhý. Pomocí paklíče odemkněte zámek (viz obrázek číslo 4). Nezapomeňte (červeně napsáno) poškodit zámek! Lidé jsou pojištění a pojišťovna bude mít oprávněný důvod věřit majiteli bytu, že danou věc nemohl ukrást nějaký rodinný příslušník s klíči.“

Zaklapl jsem příručku a vážně uvažoval, jestli si ti, co tuto knihu sepsali, vážně mysleli, že by nějaký začátečník mohl zámek otevřít tak, aby po sobě nezanechal žádnou stopu. Začal jsem otáčet šperhákem v klíčové dírce, ale zámek ne a ne povolit. Na rámu se už ale tvořila škvíra ve dřevě. Mohl jsem konstatovat, že úkol dvě byl splněn. Skolit dveře se mi podařilo až dlátkem a kladivem. Kladivo mi při tom třikrát upadlo. Vážně se dívám, že jsem nikoho nevzbudil. Vlezl jsem dovnitř, zapálil svíčku a v záři chabého plamene se snažil přečíst další krok. V pytlí, který jsem si dal i přes hlavu kvůli ztíženíšné rozeznání obličejů, je začínalo být horko.

„Krok čtvrtý. Poté, co se ujistíte, že v bytě nikdo není, vezměte si cennosti nebo cokoliv, pro co jste přišli.“ Hepčíík, je to pravda. Obcházel jsem jednu místnost za druhou, ale svíčka vrhala příliš malé světlo, takže jsem bral, co mi přišlo pod ruku. Hepčíík! Za těch deset minut jsem si kýchnul nejméně patnáctkrát. Pak mi došlo proč. Mám alergii na kočky. Pan Drábek jakožto samotář choval

pět koček, které si odvezl s sebou na chalupu. Prach a chlupy ovšem před odjezdem a ani nikdy předtím nevysál.

Z nosu mi teklo a několikrát jsem musel znovu zapálit svíčku. Když už se mi věci nevešly pod bundu, nakročil jsem si to směrem ven, plný štěstí a radosti, že se mi podařila má první loupež. Začal jsem si pobrukovat všechny možné skladby, které mě napadly, a z přívalu radosti jsem se změnil na chodící juke-box. Pobral jsem vybavení a zamířil k východu.

Oslnilo mě červenomodré světlo. Přes baterky jsem viděl jen siluety a slyšel horoucí smích. Chytili mě. Bylo mi vážně trapně. Než mě naložili do vyhřátého policejního auta, sklesle jsem přemýšlel, co jsem jen udělal špatně. „Vždyť jsem dělal vše podle příručky,“ postěžoval jsem si. Otevřel jsem ji a prohlížel pokyny, zda mi nějaký důležitý detail neunikl. Vlevo dole na stránce 20 zasvítilo varování: „Vždy si zkontrolujte, jestli v okolí nejsou kamery!“ (a tři vykřičníky). Rychle mi to došlo. Vzhlédl jsem a na zábradlí u domu se skvěla červená cedule s nápisem: „Objekt střežen kamerovým systémem.“

Zdeňka Nováková

Zdeňka Nováková narozena r. 1958 se nezabývá tvorbou literatury profesionálně. Vždy šlo o zájmovou činnost, která obohacovala její životní dráhu. Obdržela několik ocenění ve studentských literárních soutěžích v době studia na střední škole, realizovala publikace článků. Píše ráda a s chutí, doposud ale jen pro svoje potěšení.

Její profesní dráha se směřovala do oboru zdravotnictví, kde celý život pracovala jako zdravotní sestra, později ve funkci staniční sestry a jako zástupkyně ředitelky ošetrovatelské péče. Nyní již v důchodu pracuje pro radost jako přispěvatelka do internetových magazínů.

Ve svém osobním životě se věnovala kromě profesní dráhy především rodině a výchově svých dvou dětí. Skloubit osobní a profesní život nebylo jednoduché, ale i s tím se jmenovaná dobře a úspěšně vypořádala.

Klidnější styl života v důchodu jí nyní umožňuje, více se zajímat o možnosti publikování svých prací, zúčastňovat se různých literárních soutěží nebo podobných akcí a na kvalitě psaného slova dále pracovat. Literatura její život vždy obohacovala a potěšení jí přináší jak četba, tak tvorba vlastních literárních děl.

Rohlík viníkem (kategorie senior)

Tohle ráno bylo jedno z těch děsivých, které Tomáš dobře znal. Už když otevíral oči, věděl, že dnes si zase prožije očistec. Před očima se mu začal míhat známý scénář. Dny, kdy musel tvořit tandem se svou sestrou a doprovázet ji na nákupech, byly ty nejpříšernější, které znal. Musel projít tisíc obchodů a u každého regálu vyslechnout, proč je tohle a ono důležité koupit. Musel snášet dusnou tlačenicí kolem pokladen, nechat si šlapat na nohy, vláčet naplněné tašky a zvládnout další chutovky. Za každým jeho podíváním se na osobu ženského pohlaví mu sestra jízlivě připomínala, co si o něm již od mládí myslela. Že je typ sukničkáře. Nebyla to tak úplně pravda. Tomáše ženy zajímaly, ale spíš se řadil mezi stydlíky. Život v područí sestry nebyl med. Dnes ale věděl, že se z akce, kdy se stával jejím otrokem, nevyléče. Vstal tedy a připravil se na nákupní zteč. Nasídal se a začal hledat pohodlné boty. Den ubíhal dle očekávaného scénáře.

Sestra prošmejdila nákupní centrum a se střídavým pobízením se jí dařilo zapojovat i umdlévajícího Tomáše. Ten toužil po jediném, aby už byl konec. Vyšší síly mu byly kupodivu nakloněny. V jednom z obchodů značkové parfumerie se konala akce zdarma. Pro Tomášovu sestru to byla voda na její mlýn. Její nadšený úsměv dával najevo, že se nedá od návštěvy zvíkat. Nařídila, že se Tomáš půjde zatím posadit do přilehlého parku a ona se mu pak ozve telefonem. Tomášovi v roli otroka se do těla vlila naděje, že konečně bude moci chvíli spočinout ve stínu a zírat do zelených korun stromů. Sestra ho ověsila naplněnými taškami, popleskala po rameni a zmizela ve dveřích kosmetického studia. Tomáš rezignovaně dovlekl náklad k první stinné lavičce. Dosedl, vydechl a zjistil, že se přihlásil hlad. Naštěstí z jedné igelitky koukal sáček s rohlíky.

V tu chvíli se nacházela na kraji parku Katka. Měla dnes v parku strategické poslání. Od rozvodu musela projít spoustou fází. Mezi nimi byla i snaha být ve vztahu. Po nezdárených pokusech ale od této činnosti upustila. Přijala roli single ženy, která si z této skutečnosti udělala přednost. To všechno běželo nyní Katce hlavou a opět se ptala sama sebe, co tu vlastně nyní dělá? Jednoho večera si u plného talíře indiánků řekla, že zkusí internetovou seznamku. Byl to blesk z čistého nebe. Sice se chvíli červenala, když vymýšlela inzerát, ale nakonec to riskla. Při čtení odpovědí se červenala podruhé a o poznání více. S uzarděním a ústy plnými šťavnatých výrazů později plnila počítačový koš lechtivými nabídkami. Po krátké době zůstal z vybraných adeptů pouze jeden, který vypadal, že by mu mohlo jít i o jiné věci než o ženské fyzické přednosti. Sympatie dokázaly, že si ti dva začali plánovat osobní setkání. Podobanky si ale nevyměnili. A tak když Katka přijala pozvání na kávu, obě strany vymýšlely, jak se poznat. Nakonec byl navržen protistranou rohlík v ruce. Kateřina se trochu tomu nápadu usmívala, ale nakonec jí to přišlo schůdné. Rohlík se snadno sežene a je nenápadný. V tomto rozpoložení došla Kateřina na kraj parku. Urovnala si dlaní sukni, prohrábla vlasy a poznávací znamení si připravila do ruky. Nechápala ani teď, proč to měl být rohlík. Ale budiž, pán byl zřejmě praktický, prostě svačinka s sebou. Čím více se blížila k místu setkání, tím pomaleji se sunula. Nejraději by se byla otočila a vzala nohy na ramena. Ale pochlapila se, zvedla hlavu a pohlédla na nejbližší lavičku. Na lavičce seděl muž obložený nákupními taškami. Připomínal sendvič z blízkého fastfoodu nebo hříbek v mechu. Byl průměrného vzhledu, nic mimořádného. To, co jí přikovalo k zemi, byla jiná skutečnost. Pan sendvič s velkou chutí konzumoval rohlík. Zastavila se asi metr od lavičky, svůj rohlík svírající těsně v dlaní. Pozdravila a podala ruku směrem k druhé ruce s rohlíkem. Tomáš se podívil. Pro jistotu se rozhlédl, zda její gesto nepatří někomu jinému, ale byl tam jen on a igelitky. Zvládl dušení se rohlíkovým soustem, které se o něho v tu chvíli pokoušelo a podal ruku. Osoba ženského pohlaví, průměrného zevnějšku i podobného věku zvládla rozpaky a spustila mluvidla. Tomáš se přizpůsobil. Odpovídal jednoduchými větami, nezabrušoval do detailů a čekal, co z tohoto setkání vzejde. Žena se představila jako Katka, on své jméno nestihl mezi kašlem ani vykřiknout. Katka navrhla šálek kávy, protože jí nějak docházela slova. Tomáš souhlasil. Na kafičko měl chuť a kavářenských zahrádek bylo kolem dost. Zvedl se a snažil se posbírat

obklopující igelitky do svých rukou. Když ale jednu zvedl, tři mu upadly. Komický obrázek pomohla ukončit Katka, která popadla dvě tašky, a vyšli. Ona se snažila navazovat na myšlenky z mailů. V duchu se trochu divila, že její společník na ně moc nereaguje. Přičetla to jeho nervozitě a snažila se být shovívavá. Usedli a povídali si, káva mizela v žaludcích a netrvalo dlouho, měli dopito. V tom Tomášovi zazvonil mobil. Prohrabal několik tašek, než ho našel a přijmul hovor. Ječivý ženský hlas ho začal peskovat, kde že trčí? Ječák dolehl až ke Katčině uchu. Tomáš sdělil pozici a ukončil hovor. Katka neměla prostor na komentář. K jejich stolku se to něco přičítalo osobně a decibely nepolevovaly. „Vždyť to říkám celý život. Ty nenecháš žádnou ženskou na pokoji! I na nákupech tě musím načapat při těch tvých pletkách.“ neslo se kavárnou. Chodící decibely popadly pár tašek a určily, že se sejdou na parkovišti, načež odkrácely. Katka sledovala celý výjev a nevěděla, co si myslet. Kdo je ječák v dámském těle? Vůbec nic nechápala. Nic nezapadalo do toho, co o svém protějšku doposud věděla. „Tak mě konečně načapala,“ pomyslel si Tomáš. Chvatně posbíral tašky, na stůl položil vizitku a rychle se rozloučil. Katka zůstala sedět. Musela si děj uplynulých chvil srovnat v hlavě. Sáhla po vizitce. S údivem četla křestní jméno. Měla se sejít s Jaroslavem a zde stálo Tomáš. S kým tu vlastně seděla? Musela však konstatovat, že jí s neznámým bylo příjemně. Když se vzpamatovala a rozhodla se k odchodu, zjistila, že u nohy židle zbyly ještě dvě tašky. Vzala vizitku, obě tašky a vydala se domů. Když mījela jednu z laviček, všimla si zajímavého obrazu. Na lavičce seděl pán středních let. Držel rohlík a pátravě se rozhlížel. Katka váhavě minula lavičku, ale pak krok zrychlila. Potutelně se usmála a s příjemným pocitem nahmatala v kapse vizitku od kávového neznámého. Doma vytočila telefonní číslo z vizitky a domluvila si na druhý den vrácení tašek. Dozvěděla se, že ječící dáma byla a je Tomášova sestra a pak ještě mnoho dalšího.

Tomáš se ale nikdy nedozvěděl, že jeho seznámení s Katkou byl vlastně omyl a zapříčinil to jeho hlad. Kdyby byl tehdy neposvačil rohlík a sáhl třeba po jablku, dnes by se oba neznali. Katka se tomu dodnes v duchu usmívá. Rohlík se jí stal symbolem. Kdykoliv do něj kousne, v duchu této všední potraviny poděkuje. Na strouhanku rohlíky nemele, rozemílala by si tak své štěstí. Čekajícím pánovi z mailu se omluvila, bylo jí ho vlastně líto. Nedočkal se. Katka nevěděla, zda se cítit provinile či ne. Prvně v životě přistihla sebe samu při činu, který asi někoho naštval. Důvod toho činu se jmenoval láska. A tak toho dne byli při činu přistiženi Katka i Tomáš a oba se stali spoluviníky velmi rádi.

MIDDLETOWN

Matyáš Darnady, Klára Krejsová

Však
jak tuhleš je můj?
Ze každé šesti minut
má pulsový čítač.
Je můj?

Dalibor Boubín

narozený roku 1965, žije s rodinou, vychytralým psem a hlasitým papouškem v Plzni. Jeho virtuální šuplík přetéká příběhy různých žánrů – od pohádek, přes detektivky až k historickým dobrodružstvím. Má za sebou stovky knižních recenzí pro KlubKnihomolu.cz a pravidelnou účast jako porotce v několika literárních soutěžích. Nápady čerpá obvykle z každodenního života a dotváří je během pobíhání po lesích. V současnosti se živí tvorbou programů pro virtuální a rozšířenou realitu.

Ples

(kategorie senior)

Vypadalo to slibně.

„Takže zítra,“ blikla zpráva na monitoru. „Těším se.“

Jo! Trefa. Už bylo vážně na čase.

Táhlo mi na pětáctýřicet a manžel byl najednou pryč. Nejsem první ani poslední. Jestli se mi stýská? Jasně. Když ženská s někým prožije kus života, tak nějak si zvykne. Jenže, jak se ukázalo, zvykalo si nás na něj víc. Ve stejnou dobu. A teď je ten hajzl pryč. Jeho nová zrzavá mrcha je o patnáct kilo mladší a říká mu pejsáčku. Věřily byste tomu?

Prý jsem ho omezovala. Deptala. Komandovala. Nedokázal se v mé přítomnosti ani uvolnit. Blbost. Se mnou je ohromná legrace, vážně. Co jsem se nasmála, když jeho cetky letěly z pátého patra. Všechny ty nesmysly, které si schovával a jimiž zaneřádl celý byt, se rozprskly na asfaltu na miliony kousků. Tehdy jsem se chechtala, až jsem se za břicho popadala. A pak jsem celou noc probulela. Já kráva.

Jak se říká, pro jedno kvítí – a tak dále. Muselo přijít něco lepšího. Cítila jsem v kostech, že tohle už bude ten pravý. Pochopte, nejsem taková ta naivní husička, co hned každému sedne na lep. Nejsem jako ta vychytralá zrzka, která krade manžely a říká jim zvířecími jmény.

Když jsem tomu pitomci balila kufr, přidala jsem mu z lásky i jeho milovaný romadúr. S pečlivostí sobě vlastní jsem mu ho vetřela do ponožek a slipů, do rozstříhaných košil i kalhot, kterým jsem před tím žertovně zkrátila nohavice. A věříte, že mi ani nepoděkoval? Ale víte co? Nevadí. Došlo mi, že toho infantilního skřeta a jeho ušišlanou princeznu potrestám nejvíc tím, že je nechám být spolu. Mávla jsem nad nimi rukou a rozběhla se po dálnici plné lačnicích samců.

Ponořit se do vln internetové seznamky vyžaduje trochu soudnosti, zdravého rozumu a schopnosti udržet si nadhled. Prostě celá já. Vyloučila jsem všechny, kdo se chlubí tím, jak velký ho mají. Rybáři úlovek. Autaři vůz. Sportovci výkon. Mé nové štěstí nakonec dorazilo v podobě Brada Pitta. Tvář, kterou nelze nemilovat. U ní jméno René. V profilu tvrzení: „Dělám do filmu“. A po týdnech trochu nepravidelné konverzace konečně zásah.

„Zítra točím na plese, půjdeš se mnou?“ zeptal se.

Jak bych mohla odolat?

„Takže zítra. Těším se.“

Většina průšvihů začíná nevinně.

Dvě minuty před osmou jsem upnutá v červených šatech o kus kratších, než mi bylo milé, a o kus těsnějších, než bylo příjemné mým plícím, doklopýtala před Měšťanskou besedu. Původně jsem si chtěla vzít šaty černé, v nichž jsem byla naposledy v divadle. Ale za těch deset let ve skříni se asi trochu srazily.

Natěšená nevsloveným příslibem luxusní romantické večeře následované nocí ve víru smyslného tance jsem dychtivě vyhlížela svého kouzelného prince. Co se týče jeho příchodu, celkem rozumně jsem potlačila nereálná očekávání v souvislosti s bílým koněm. Jedno sedlo pro dva stejně nenaplní mou představu pohodlí. Upřímně, podobné výhrady mám i při poměru jedno sedlo pro jednoho. Rozhodla jsem se tedy tolerovat i přízemnější formy transportu. Porsche, Maserati nebo Bavorák budou stačit.

Zatímco jsem pátrala po muži se stříbrným kufříkem a tváří idolu mé generace, nemohly mi uniknout davy maskovaných lidí bez ustání proudících dovnitř. Liška. Pirát s pirátkou. Přestárlá Sněhurka. Mumie. Šrek. Všichni si mě všimli. Ne že bych o to stála. Teprve v takové chvíli člověku dojde význam slova mimikry.

Ve dvacet dvacet se na konci ulice zjevila postava. Celý Brad. Až na to, že měl o čtyřicet kilo víc a o půl metru méně. Než já. Přesně takhle jsem si ho... nepředstavovala. Normálně bych si někoho takového ani nevšimla. Snad za to ale mohl stříbrný kufřík v jeho pravici. Možná pomohl i bolestivý

úder, jenž mi jím uštědřil, když se kolem mě přehnal. Zkrátka, pojala jsem jistě podezření. Zastavil těsně před vchodem, z kapsy vytáhl ohromný kapesník a otřel si jím prořídou kšticí neurčitě barvy. Já vylovila z kabelky mobil. Kapsa omšelého saka zavibrovala a Freddie potvrdil světu, že jsme šampióni.

„Ehm, já jsem René,“ natáhl ke mně upocenou dlaň, která ještě stále svírala vlhký kapesník. Červený koberec už byl srolován a špalír k našemu uvítání rozpuštěn. Říkejte tomu třeba intuice, ale mám dojem, že tu možná ani nikdy nebyly.

Náš stůl už okupovala skupina hlučných trpaslíků. Z výkřiku: „Kde máš Laurela, Hardy?“ jsem nicméně nabyla dojmu, že o společnost mého partnera nestojí. Azyl jsme po chvíli našli v před-sáli, kde do mne po zbytek večera vrážel každý, kdo potřeboval ulevit svým naplněným útrobám. Hardy sebral kameru a zmizel. V břiše mě užíral hlad a v hlavě vztek.

Příští hodinu mi vlasy místo tance čechral průvan a pod krátkou sukni mi nepříjemně táhlo. Největšího komplimentu té noci se mi dostalo z úst silně podnapilého jednorožce.

„Skvělá maska, krásná kurtizáno. Napijem se?“ zvedl roztřesený palec, sotva zakopl o mou židli.

„Jdeme na to?“ zeptala jsem se Reného, když odložil džblův vynález kradoucí duše a konečně se vedle mě svalil.

„Já vlastně netančím,“ prohlásil roztřeseným hlasem. Vážně? Zase jeden s měkkým a krátkým? Mé dvacetiletou praxí zocelené ucho češtinářky se zkroutilo hrůzou.

„Polku zvládne každý,“ přitvrdila jsem a on se vzdal.

Více než splynutí těl a duší připomínaly příští minuty souboj gladiátorů. Nikdy bych neřekla, jak nespokojení dokážou opilci být, ocitnou-li se náhle cizí vinou na zemi. Máloco tak sniží v očích ovíněných pohádkových bytostí vaši popularitu jako praktická ukázka dominového efektu.

Dobrý kantor neomylně pozná, kdy je čas odejít. Někdy je tím signálem školní zvonek, ale občas se vyplatí dezertovat i o chvíli dřív. Tohle byl rozhodně ten druhý případ.

„Tak já tě alespoň odvezu domů,“ zkroušeně zašeptala Achilleova parodie.

Představila jsem si, jak ve zničených lodičkách a na polámaných podpatcích klopýtám do kopce a pak ještě čekám na tramvaj. A souhlasila jsem. Dobře mi tak.

„Stojím,“ zase to krátké „i“, „jen kousek za rohem. Ono už blíž nebylo místo,“ prohlásil sice tiše, ale s bezdůvodně se vracejícím sebevědomím.

Kousek za rohem, jasně! Byly to čtyři bloky až před krajský úřad ve Škroupovce. Po vlhké zámkovce. Sice dál než k tramvaji, ale zato horší cesta.

„Mám tam trochu nepořádek,“ přiznal, když jsme konečně objevili otlučenou dodávku. Vsoukal se na sedadlo řidiče a já zadoufala, že mě zapomene venku. Chvilku se uvnitř podivně kroutil, až konečně nohou vyrazil dveře na mé straně.

„Už můžeš,“ zafuněl.

Vážně jsem to chtěla? Zašátrala jsem po bezpečnostním pásu, ale nešel ani vytáhnout z navijáku.

„Ono to někdy trochu zlobí,“ vysvětlil mi. Jako by už ani nezněl provinile? Takže nakonec zahynu v rezavém a špinavém vraku? I kdybych nezemřela na zranění způsobená dopravní nehodou, určitě stačí, když se tu jen o něco škrábnu. Otrava krve je mrcha zákeřná.

Nějakým zázrakem jsme živí doskákali až na parkoviště v Manětínské.

„Už se asi neuvidíme, víd?“ jako bych zaslechla stopu lítosti.

MLčky jsem vystoupila a zadoufala, že dveře, do jejichž zavírání jsem vložila všechn nahromaděný vztek, upadnou. Bez pořádné rány by se ale nejspíš stejně nezavřely, tak mé gesto nepochopil a ještě mi zamával. Pak následován temnou kouřovou stopou zmizel směrem do centra. A tím i z mého života.

„Tak to bychom měli,“ ujistila jsem prázdnou ulici.

Na seznamku jsem už od té doby nikdy nevstoupila. Co kdyby tam na mě příště vykoukl Dwayne Johnson!

BROUK V HLAVĚ

Andrea Mohylová, Josef Nechutný

Poezie

Karolína Tauberová

(kategorie junior)

1.

Zmatená dívám se do slunce,
zahnaná do koutku myslí.
V tiché modlitbě napřahuji ruce,
šeptám, ať vezme mne nahoru.
Nikdo to neslyší.
Obracím se zády, ponořená kamsi do sebe,
hledám.
Hranice mizí a já vidím stíny v zorném poli,
utíkám.
Bosa po mokré trávě,
nechávám se unášet větrem.
Stromy šeptají, ať se podívám,
když horká krev vře mi v žilách,
tančím.
Omámená, dívám se.
Dýchám zprudka.
Jsem.
Vnímám.
Zorničky stažené úžasem,
odráží se v nich hvězdy.
Ležím.
Ležím kdesi v mechu.
Větvičky bříz zamotané do vlasů, zvedám se.
S podivnou melancholií točím se dokola.
Hladím bělavé kmeny a zpívám.
Byla jsem vyslyšena.
Rozplynutá, rozptýlená,
ve všem.
Tady, tam,
mrtvá, živoucí.
Zmizelá a všudypřítomná,
beze smyslu.

2.

Jako bych ztrácela lidskost,
když našlapuji tiše,
když dívám se.
Mizí hvězdy,
padají,
a svět s jejich dotekem mizí.
Vztahuji ruce,
ať jednu chytím si,
propadá.
Ztracená mezi bělavými prsty,
dýchám zhluboka,
smířená, přesto bojím se.

3.

Objetí,
moje, Tvoje.
A v něm - celá si připadám.
Obrysy,
hra těla pod svršky,
Hleď - tonu!
Chytám se, stébła? Tebe? Bezmocně?
Nevím to.
A moje teplo, ztrácí se ve Tvém.
A Tvoje oči, hladí mě,
a marním šance,
když beze slov, kráčím vedle.
Snad stydím se,
když vím, co za dveřmi dělo se.
Snad červenám se,
když jsi.
A nejradši bych zůstala v náručí minuty,
byť vím,
nikdy nebudou stačit.
A je mi zle, ze sebe,
když chybíš mi.

4.

Zdá se mi,
zdá se mi o Tobě,
když splétám provazy myšlenek.
Z velkolepého ticha tvořím atmosféru,
napjatou a láskyplnou,
s očekáváním, které se mi nedůstojně rozlézá po těle.
Směju se,
na křídlech nočních pokušitelů,
kteří odnáší mě,
do nekonečně modravých výšin,
k pocitu tak syrového tepla,
vycházejícího ze samotné podstaty.
A tryskající důvěru,
když Tě objímám,
cítím i tam.
Pod měkkými dotyky vnímám pevnost,
v něžném objetí sílu,
co jsem to stvořila?
Jsi to Ty,
tak živý, že nadechuji se plna Tvé vůně.
Tak neskutečný, že z jistoty stává se nic,
a přesto,
mě stále tíží.
Sbírám tyhle střípky,
jako moje rozbité, starodávné zrcadlo,
s překrásným zdobením,
kousek po kousku,
zamykám Tě v sobě,
jsi jediný,
kdo má klíč.

Alžběta Johanka Petrová

Vystudovala dramaturgii a audiovizuální tvorbu na Slezské univerzitě v Opavě.

Držitelka uznání poroty literární soutěže Františka Halase 2019. Dosud publikovala v časopisu Tvar, Artikl, Texty a v Posedu.

Pracuje jako pedagog dramatické výchovy v Lidické galerii a v ZŠ Parentes. V dalším čase Kochuje s divadelním spolkem Jeřábi. Žije v Hostivici u Prahy.

Sledovat její tvorbu lze na instagramu: @alzbeta.johanka

(kategorie senior)

VI. ZASTAVENÍ

Veronika Ti podává roušku.
Neviditelně.
Po nocích
bez strojů
šije tisíce Veronik
náplasti z bavlny
na rány člověka
otevřené dokořán.
Otisk bolesti
se pak den co den
marně snažíme vyvařit.
(AJP, Křížová cesta 2020)

VII. ZASTAVENÍ

Člověk se chvěje podruhé.
Nemocní jsou vystavené exponáty,
objekt neprodejný,
prosíme nesahat.
Muži a ženy se střídají
u jediné rychlovarné konvice.
Kdo koho opařil?
Děti skáčou po hlavě,
ačkoliv dosud trpěly neobratností.
Staří buší na vrata
prázdných kostelů.
Oběti tiše
uvolnily místo ostatním.
Jsme na špičce jehly.
Z virtuálního prostoru doléhá
Agnus dei.
(AJP, Křížová cesta 2020)

IX. ZASTAVENÍ

Člověk padá potřetí.
Do sebe.
Několik pater hluboko.
Až dopadne
nikdo nepřijde
položít květy
na rozbitou tvář.
Zakázali všechna procesí.
Je sám
a v pohybu
ho stejně cosi nutí
k představě
klidného, houpavého moře
na konci.

Dalibor Boubín

narozený roku 1965, žije s rodinou, vychytralým psem a hlasitým papouškem v Plzni. Jeho virtuální šuplík přetéká příběhy různých žánrů – od pohádek, přes detektivky až k historickým dobrodružstvím. Má za sebou stovky knižních recenzí pro KlubKnihomolu.cz a pravidelnou účast jako porotce v několika literárních soutěžích. Nápady čerpá obvykle z každodenního života a dotváří je během pobíhání po lesích. V současnosti se živí tvorbou programů pro virtuální a rozšířenou realitu.

Jednou

(kategorie senior)

Škrt a blik...

V rádiu hymna dohrává
Venku už tma, noc mrazivá
Do okna svíčku teď dám
Koho dnes k sobě nalákám?
Dívku tu prostou neřestí
Svedu tak možná na scestí

Buch a buch...

Bezpočet hříchů už na kontě mám
Rohatým klepadlem teď zabouchám
Milionem dotyků ohlazené
Je tu jak pro mě připravené
Hlasy duchů cizích zaslechnu k ránu
Jakmile zabuším na začouzenou bránu

Skříp a vrz...

Zvesela na pozdrav bleskne
Ruku pevně a úslužně stiskne
Očima temnými poznáním
Zlověstně věčným doznáním
Skrz vrata zjevně letitá
Vítá mě postava rohatá

Ha, ha, ha...

Pohledem dovedně sehaným
Navenek vřelým a nevinným
S ostychem sobě vlastním
Znavený dlouhým čekáním
Kdy vrátný už konečně pustí mě dál
Přehlédnu plameny do ruda zbarvený sál

Krok a krok...

Po letech lidského života
Vím, co je zrada i prázdnota
Vyměním konečně povinnost
Za cit a klam a nevinnost
Doufaje v odměnu vonící
Překročím práh hlasitě hořící

Tlesk a tlesk...

Úsměv když veselý
zářivé zuby pak odhalí
Ostřeně do špiček diamanty svodů
Vstřícně mi ukáže k rameni schodů
Postava tmavá nadšeně vykřikne: „Tu ho máme
Tak jen pojď dál, příteli, už dlouho tě čekáme!“

Nehoda

Bundu si navléknu
A klobouk nasadím
Ze schodů seběhnu
S deštěm si poradím

Ulicí procházím
Nejsem však jediný
Kohosi porazím
Křik je to náramný

Chtěl jsem být zvědavý
Teď ztvrdnu na fleku
Než nohu opraví
Je mi fakt do breku

Svezeš se sanitkou
Říká mi zdravotník
Bolest mám velikou
Tak bych chtěl vrtulník

Měl jsem si před cestou
Dát radši oplatky
Za srážku s pobudou
Teď nesu následky

Namísto divadla
Koukám dnes na bednu
Nebýt kus nemehla
Viděl bych činohru

Pohádka

Pět dlouhých odvažlivců
Pokrevně a kořeny spojených
Vnoří se do vln hebkých
Jak chmýří ptáků jen včera zrozených

Chopte se šance
Stateční bratři moji z dlaní
Hlubinou moře vlasů zářivých
Cestu svou najděte k mé drahé paní

Teď na zteč, skupino druhá
Tam na jižní straně
Práci svou odvedte
Jemně, něžně a věrně

A jezdče ty osamělý
Z údolí očí a hlavy své
Střetni se důstojně
S protějškem ve tváři dívky zářivé

Spojte už síly, hrdinové
Do uší rozkazy vyťuká
Statečných vojáků deset
Princeznu zakletou v náruč mi zamyká

Eliška Bartáková

náměstkyně primátora města Plzně

Náměstkyně primátora města Plzně pro oblast kultury, památkové péče a sociálních věcí, historička, dlouholetá učitelka na základní škole. Je spoluautorkou učebnic dějepisu Nakladatelství Fraus v Plzni. Učebnice Dějepis 6 z produkce NF byla oceněna roku 2009 na knižním veletrhu ve Frankfurtu 3. místem za nejlepší evropskou učebnici pro 2. vzdělávací stupeň.

Květuše Sokolová

vedoucí Odboru kultury Magistrátu města Plzně

Absolventka oboru kulturologie a slavistika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a Jednoletého studia jihoslovanských kultur pro cizince na Filozofické fakultě Univerzity Zagreb, dlouholetá praxe v privátní kultuře – management, produkce a marketing velkých festivalů, kulturních a společenských akcí, v hudebním vydavatelství, neziskovém sektoru a cestovním ruchu. Od roku 2002 pracuje na Odboru kultury Magistrátu města Plzně, od září 2012 na pozici vedoucí odboru kultury. Je členkou odborných komisí a porot. Mezi její zájmy patří historie, umění, cestování a jihoslovanské kultury.

Soňa Kratochvílová

PR specialista, SUTNARKA, ZČU v Plzni

Vášnivá čtenářka a členka souboru AMCETH divadla Dialog v Plzni vystudovala Cizí jazyky pro komerční praxi (NJ-FJ) a Teorii a filozofii komunikace na ZČU v Plzni. V současné době působí jako PR specialista na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara a je manažerkou nadace Sutnar - Nadace Radoslava a Elaine Sutnarových. Kromě knih a divadla se věnuje zpěvu.

Zdeněk Janál

dramaturg činohry DJKT

Vystudoval obor režie-dramaturgie a následně dramaturgie činoherního divadla na DAMU. Zde absolvoval dramaturgii inscenace Molièrova Tartuffa a Vančurovy Markéty Lazarové, kterou připravil společně s režisérem Pavlem Ondruchem a která pod názvem Markéta, dcera Lazarova obdržela cenu za nejlepší inscenaci festivalu Zlomvaz 2010. Magisterskou práci na téma Dílo Vladislava Vančury jako problém dramaturgický na příkladu Markéty Lazarové obhájil v r. 2013, přičemž získal Cenu děkanky DAMU 2013. Na DAMU studoval také v magisterském stupni obor divadelní produkce. Po studiích působil šest let jako dramaturg v angažmá

ve Východočeském divadle Pardubice. Od ledna 2017 je dramaturgem Městského divadla v Mostě, kde se podílí na dramaturgii divadelního festivalu Young for Young. Dramaturgicky dosud připravil 43 divadelních inscenací napříč žánry a 27 scénických čtení. Z němčiny přeložil divadelní hry Těžkej nářez (T. Baum), Homevideo (J. Braren – C. Fischer) a Faulovaný útočník (G. Menke-Peitzmayer). Pracuje na překladu hry C. Fischera Tvůj život patří mně. Vlastním nákladem vydal dvě knihy – EXtrAkty a Pocta Kuběnovi.

Jako pedagog jevištní praxe působil na hudebně-dramatickém oddělení Pražské konzervatoře. Od r. 2016 se na DAMU věnuje doktorskému studiu v oboru Scénická tvorba a teorie scénické tvorby u prof. Sílové a prof. Vostrého. Dramaturgicky také spolupracoval s mnoha kulturními organizacemi (např. festival Divadlo mezi knihami).

Často a pravidelně působí také jako porotce a lektor přehlídek amatérského divadla i recitace. Rád sleduje veškeré kulturní dění – od divadla, přes film, výtvarné umění i hudbu až například k poezii. Od sezóny 2019/2020 je dramaturgem činohry Divadla J. K. Tyla v Plzni.

Apolena Veldová

herečka a šéfká souboru činohry DJKT

Do činoherního souboru DJKT nastoupila jako zralá herečka. Má za sebou bohatou divadelní zkušenost i jistotu rodinného uměleckého zázemí. Její otec Josef Velda léta působil v pražském Národním divadle, matka pracovala v Československé televizi, bratr Martin hraje, dabuje i režiruje, manžel Milan Kačmarčík je také herec. Po absolutoriu pražské konzervatoře (1985) nastoupila do činoherního souboru Státního divadla v Ostravě (dnešní Národní divadlo moravskoslezské), ale účinkovala i v Komorní scéně Aréna. Ke klíčovým rolím patřila Desdemona v Othellovi, Rosalinda v Jak se vám líbí nebo třeba Kateřina ve Zkrocení zlé ženy. Za Emilií

Marty z Věci Makropulos (1995) byla v užší nominaci na Cenu Thálie. V letech 2002–2013 hrála v pražském Švandově divadle. Na ostravské i pražské konzervatoři a na fakultě AMU vyučovala herectví a jevištní řeč. V Divadle J. K. Tyla již ztvárnila mnoho rolí v inscenacích jako Srpen v zemi indiánů, Unavení sluncem, Sluha dvou pánů, Tři sestry, Počestné paní plzeňské aneb mistr ostrého meče, Linie krásy, Drahomíra a její synové (Krvavé křtiny), V žen Karla IV., Past na myši ad. V současnosti ji zde můžete vidět např. v inscenacích Modrovous (Sir Halewyn), Každý má svou pravdu, R.U.R. a dalších. Od sezóny 2019/2020 je zároveň i šéfkou plzeňské činohry.

LITERÁRNÍ KAVÁRNA

2020/2021

Divadlo J. K. Tyla vyhlašuje další ročník literární soutěže Literární kavárna 2020/2021. Soutěž je určena pro všechny, kteří se věnují psaní, nebo s ním chtějí teprve začít. Jednotlivá kola soutěže na sebe nenavazují, zájemci se tedy se svými texty mohou přihlásit do libovolného z nich.

Soutěžit se bude opět ve dvou kategoriích. V juniorské – 14 až 26 let a seniorské – od 26 let výše.

TÉMATA

I. kolo

Český národ v kuchyni – esej, publicistika, reportáž, rozhovor

II. kolo

Antický hrdina dnes mezi námi – pověst, báje, epos

III. kolo

Nemoci mocných – politická satira, groteska

IV. kolo

Zapívejme si – originální písňový text na známý nápěv

Podrobnosti najdete na www.literarnikavarna.djkt.eu

Vydalo Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni, příspěvková organizace, za finanční podpory MK ČR a Plzeňského kraje. Zřizovatelem divadla je statutární město Plzeň.

Grafické zpracování: Miroslav Herejk

Sazba: Miroslav Herejk

Fotografie: Irena Štěrbová, Martina Root